ოთხშაბათი 1919 წ. აპრილის 30 № 92
წლიწადი მეხუთე

ოთხშაბათი 1919 წ. აპრილის 30 № 92
ფასი 1 მან. და 50 კ.

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა მოწიშნული იყოს ავტორის ვინაობა და მისამართი. უპირობოთ გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. დაუბეჭდავი საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია ღიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება ამავ დროს.

კონტორა

„საქართველოზე" ხელის მოწერა მიიღება მხოლოდ სამი თვით და ედირება—90 მ. თვეში (მხოლოდ ქალაქში) 30 მანეთი. ცალკე № 1 მ. 50 კ. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 1 მ. 50 კ. უკანასკნელზე—1 მ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. ხამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ 30 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ღირს 5 მან. ფული და წერილები, რაც კონტორას შეეხება, უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს $1^1/_2$ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 10 საათიდან 3 საათამდე.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5, ქართული ქარვასლა. ფოსტის ადრესი: თბილისი, ფოსტის ყუთი № 76. ტელეგ. ადრესი: თბილისი, „საქართველო"

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15—73

ხანგრძლივ ავადმყოფობის შემდეგ 26 აპრილს 1919 წელს გარდაიცვალა

მარიამ ანდრიას ასული

ჯავახიშვილისა

რასაც აუწყებენ მწუხარებით სავსე: ეკატერინე ივანეს ასული, ივანე დავითის ძე, თამარა გიორგის ასული, ნიკოლოზ დავითის ძე ჯავახიშვილები, ალექსანდრა დავითის ასული, ვასილი კონსტანტინეს ძე ციციშვილები, ნინა დავითის ასული, გიორგი დავითის ძე ერისთავები. გამოსვენება მოხდება ოთხშაბათს 30 აპრილს დილის 9 ნახ. საათზე ანდრეევის ქუჩიდგან № 32 ქვაშვეთის წმინდა გიორგის ეკლესიაში, დაკრძალვა წმინდა ნინოს სასაფლაოზე. პანაშვიდები ყოველ დღე საღამოს 6 ნახ. საათზე. 2—2338—2

ხუთშაბათს 1 მაისს 10 საათზე ქ. სურამში ღვთაების ეკლესიაში გადახდილ იქნება წელიწად ნახევრის წირვა და პანაშვიდი უდროოდ დაღუპულ ძვირფას და დაუვიწყარ მე-8-ე კლ. მოწაფის.

მარუსია მახარაძის

სულის მოსახსენებლად, რასაც აუწყებენ ნათესავებს, ნაცნობებს და ამხანაგებს დამწუხრებული მშობლები: იაგორ ამბაკოს ძე და ნინა ბესარიონის ასული მახარაძე შვილებითურთ. (1—2340—1).

ღრმად დამწუხრებული მშობლები: მღვდელი დავითი და მარიამ ზაქარიას ასული სართანიძენი, მეუღლე შუშანიკა ივანის ასული სართანიძისა, პატარა ქალი ქეთინოთი და დები აუწყებენ ნათესავთა, მეგობართა და ნაცნობთ, რომ მაისის პირველს (ახ. სტ.) ხუთშაბათს წმ. ნინოს სასაფლაოს ეკლესიაში გადახდილ იქნება ორმოცის წირვა და პანაშვიდი უდროოდ დაკარგულ

ეფრემ დავითის ძის სართანიძის

სულის მოსახსენებლად. წირვა დაიწყება დილის 10 საათზე, პანაშვიდი 12 საათზე. 1—2345—1

ამიერ-კავკასიის კოოპერატიულ ყრილობათა საბჭო

ამით აუწყებს ამიერ-კავკასიის და საქართველოს ყველა კოოპერატივებს (როგორც მომხმარებელთა, აგრეთვე საკრედიტო და სხვა კოოპერატივებს, რომ

23 მაისს, ქ. თბილისში შესდგება კოოპერატიული ყრილობა

საქართველოს კოოპერატივებისა

და 25 მაისს, ქ. თბილისშივე შესდგება

ამიერ-კავკასიის

(საქართველოს, აძერბეიჯანის და სომხეთის) კოოპერატიული ყრილობა. ყრილობის შესახებ ცნობების მიღება შეიძლება თბილისში, (მიხეილის პრ.) № 178 ამიერ-კავკასიის კოოპერატივთა კავშირში.

ამიერ-კავკასიის კოოპერატივების ყრილობათა საბჭო.

3—53—1

თბილისის ქართველ ვაჭარ-მრეწველთა კავშირის საბჭო

აცხადებს, რომ საქართველოს სავაჭრო სამრეწველო პალატის წევრებად და კანდიდატებად არჩეულ იქმნენ: წევრებად: 1. ამირაჯიბი კონსტანტინე, 2. ალბაშოვი დავით, 3. ბერელაშვილი ადამ, 4. ბერელაშვილი ვასილ, 5. ბენდუქიძე სპირიდონ, 6. გაბაშვილი ნიკოლოზ, 7. გველესიანი იოსებ, 8. გოთუა პართენ, 9. დათეშიძე რაჟდენ, 10. ზურაბიშვილი ვასილ. 11. კვეზერელი-კოპაძე ივანე, 12. კურდღელაშვილი რომან, 13. კოოაშვილი კოტე, 14. კილასონია ნიკოლოზ, 15. ლისინოვი ნიკოლოზ, 16. ლორთქიფანიძე იასონ, 17. ლაღიძე მიტროფანე, 18. სარქისოვი კონსტანტინე, 19. სულუხია მოსე, 20. ტყავაძე კოტე, 21. უნურგუნაშვილი რაჟდენ, 22. ფორაქაშვილი სვიმონ, 23. ქავთარაძე ანდრია, 24. ქიტიაშვილი ზაქარია, 25. ყუფარაძე ბარნაბა, 26. ხოშტარია აკაკი, 27. ჯაბადარი ალექსანდრე, 28. ჯაყელი ნიკოლოზ, 29. ჯალიაშვილი რაჟდენ. კანდიდატებად: 1. ბასილაძე ტროფიმე, 2. გაჩეჩილაძე მელიტონ, 3. გორელაშვილი რაფაელი, 4. ეგნატიშვილი ალექსანდრე, 5. ესაიანცი ტიგრანი, 6. მთავრიშვილი თომა, 7. სარაჯიშვილი ი. პ., 8. სიხარულიძე ნოე, 9. ძეგველოვი ალექსანდრე, 10. ჯანელიძე გეორგი.

პირველი ყრილობა პალატის წევრთა.

დანიშნულია 1919 წ. 4 მაისს, დილის 11 საათზე ქართ. ვაჭარ-მრეწ. კავშირის ბინაზე, ფრეილინის ქუჩა № 11. განსახილველი საგნები: 1: მოხსენებანი; 2. ხარჯთ აღრიცხვა; 3. არჩევა პალატის კომიტეტის და სარევიზიო კომისიის წევრთა და კანდიდატთა. თანახმად პალატის წესდების მე-37 §-სა „საზოგადო კრება კანონიერია თუ მას დაესწრო პალატის წევრთა არა ნაკლებ ორი მესამედისა, თუ კრებას ორი მესამედი არ დაესწრო, მეორე კრება ინიშნება ოცდაოთხი საათის შემდეგ და იგი ითვლება კანონიერათ რამდენი წევრიც უნდა დაესწროს მას". (2—52—1).

სახელმწიფო თეატრი

საოპერო დასი ს. ი. ევლახიშვილისა

დღეს, 30 აპრილს, საბანეევას გამოსათხოვარი ბენეფისი

ქ-ნი ბატტერფლეი

1 მაისს საზეიმო წარმოდგენა „ხევილიელი დალაქი", 2 მაისს „მშვენიერი ელენე".

ახლად მოწყობილი სტამბა „ხელოვნება"

ველიამინოვის ქუჩა № 20.

იღებს ყოველ-გვარ სასტამბო და საკაზმავი საქმეებს და გამოცდილ მუშათა ინიციატორობით ასრულებს სწრაფად და ხელოვნურად მეტად დაკლებულ ფასებში.

საყურადღებო სოფლების წვრილ საკრედიტო ამხანაგობებს

სტამბა „ხელოვნებას" აქვს დამზადებული ყოველნაირი ბლანკები წვრ. საკრ. ამხანაგობებისთვის: წლიური ანგარიშები, თვიური ანგარიშები, ხელწერილები და სხვა.

(25—51—2)

საჭიროა სამი ან ორი სუფთად გაწყობილი

ოთახი

სრული პანსიონით რუსთველის (გოლოვინის პროსპ. რაიონში).

ნიკ. გრიგოლის ძე მასხარაშვილისთვის მისამართი გოლოვინის პროსპ. ლაღიძის კაფე ბ. მღვდელაძესთან.

2—2339—1

სამხრეთი ოსეთი

რევოლუცია—და საქართველოს დამოუკიდებლობამდე საქართველოში მხოლოდ ოსები სცხოვრობდნენ, ოსის ხიზნები ქართველ მემამულეთა მიწა-წყალზე. რევოლუციის აქეთ და საქართველოს დამოუკიდებლობის პერიოდში გაჩნდა მთელი ახალი ქვეყანა: „სამხრეთი ოსეთი". ეს ახალი სახელმწიფო იარაღით შეუდგა თავის ტერიტორიის გამოჭრას საქართველოს გულიდან. და დამოუკიდებელ საქართველოს პირველსავე თვეებში ზურგიდან მახვილი ჩასცა. მთავრობამ ეს აჯანყება ფაქტიურად ჩააქრო, ხოლო მისი იდეური შინაარსი და პოლიტიკური მიზანი ვერ დაინახა. მთავრობა და მისი პარტია, დოგმით და ილიუზიით გაბრიყვებული, სინამდვილის გარეშე დარჩა. და თუ პირველ შეტაკებაში დამარცხებული „სამხრეთის ოსეთი", ნამდვილი ოსური შეუდრეკელობით განაგრძობდა თვის მოქმედებას დასახულ ეროვნულ-პოლიტიკურ მიზნების მისაღწევად, სამაგიეროთ საქართველოს მთავრობა, ამ აჯანყების ჩაქრობის შემდეგ, გულხელ დაკრეფილი შეჰყურებდა „სამხრეთის ოსეთის" ანტისახელმწიფოებრივ მოქმედებას.

ჩვენ ზედი ზედ უძღვენით რამოდენიმე წერილი ოსეთის მდგომარეობას; აღვნიშნავდით იმ შეუწყნარებელ ფაქტებს, რომელსაც „სამხრეთის ოსეთში" ჰქონდა ადგილი და რომელიც ჩვენი სახელმწიფოებრივი პრესტიჟისა და ხელის-უფლების დამამცირებელი და უარმყოფელი იყო.

საქართველოს რესპუბლიკის სამართალსა და ადმინისტრაციას აქ სარბიელი არ ჰქონდა. ოსთა ეროვნული საბჭო იყო კანონმდებელიც და აღმასრულებელიც. ამავე საბჭომ გადასწყვიტა ოთხ ფორმულიან არჩევნით „სამხრეთის ოსეთის" დამფუძნებელი კრება მოეწვია.

მიგვიქცევია მთავრობის ყურადღება დიდი სახელმწიფოებრივ მნიშვნელობის სამუშაოზე, რომელსაც ოსობა აწარმოებს შარშანს აქეთ. ეს გახლდათ როკის მთის გადასავალზე ფართო საურმე გზის გაყვანა; ეს გზა შეაერთებს „სამხრეთის ოსეთს" ჩრდილოეთის ოსეთთან, იგი კარებს უხსნის რუსებს საქართველოსკენ და ამ კარების გასაღებს ოსები თავიანთ ჯიბეში იდებენ. ყოველ დღე ოსთა ეროვნული საბჭო საშურად 500 კაცს ამუშავებდა ამ გზის გასაყვანად. აშკარაა ამ გზის სტრატეგიული და პოლიტიკური შედეგები. ეს ჩვენი შენიშვნები უყურადღებოთ რჩებოდა. მთავრობა ყურებსაც არ იბერტყავდა. ოფიციოზმა „ერთობამ" როდის-როდის მიაქცია თვისი მაღალი ყურადღება, მაგრამ საკითხი კარიკატურულ სიმარტივამდე დაიყვანა და შინაურულ პარტიულ ოჯახში განიზრახა მისი გადაჭრა. გაზეთი ურჩევდა პარტიულ ამხანაგებს, ოსის სოციალ-დემოკრატებს, გავლენა მოეხდინათ ოსთა ეროვნულ საბჭოზე. თითქოს ჩვენ თვალ-წინ არ ყოფილიყოს ამ საბჭოს სახელმწიფოებრივი დანა. მთელი და თითქოს საქართველოს თავისი კანონიერი მთავრობა არ ჰყოლოდა! სამაგიეროთ, ჩვენ გამოგვეხმაურენ ოსის მუშები სოციალ-დემოკრატები. 23 აპრილის სხდომაზე ქ. თბილისში, გამოგვიცხადეს თავიანთი გულისწყრომა და დაჰგმეს „საქართველოს" 79 №-ში დაბეჭდილი წერილი. „ერთობას" და მთავრობას ამით ალბათ ყოველი საფრთხე აცილებული ეგონათ.

„სამხრეთის ოსეთის" აჯანყების მიზეზი მიკვლეული იყო, ეს „საქართველოს" ნაციონალიზმი გახლდათ!.. მაგრამ ნამდვილი მიზეზი თავის მუშაობას განაგრძნობდა... ჩვენი მთავრობის სიჩუმე და მისი სახელმწიფოებრივი ულაჯობა მხნეობაც და გამბედაობას მატებდა ოსთა ეროვნულ საბჭოს და ბოლოს შესდგა მთელი გროვა დანაშაულობათა საქართველოს სახელმწიფოებრივი კომპეტენციისა და ავტორიტეტის მიმართ...

„სამხრეთ ოსეთის" ეროვნული საბჭო, იუსტიციის სამინისტროს ცნობით, დაუსრულებლად უკან აბრუნებდა მისდამი მიმართულს გამომძიებლების მიწერილობებს, იმ მიზეზით რომ ესენი ქართულად იყვნენ დაწერილი, ხოლო ოსეთის ეროვნულ საბჭოს ქართული ენის მცოდნე არ ჰყავდა!!.

შინაგან საქმეთა სამინისტრო ოფიციალად იუწყება, რომ ოსეთის ეროვნულმა საბჭომ თავის ნებით გადააყენა საქართველოს მთავრობის მიერ ჯავის კომისრად დანიშნული მცხოვრებოვი, რომ მან მოაწყო ეკლესიის მრევლები და გააუქმა ცხინვალის რაიონში ახალგაზრდათა ჯარში გაწვევის შესახებ გამოცემული სამხედრო განკარგულებანი და სხვა და სხვა.

მოტყუებული „ერთობაც" გამოირკვა და ჯავრობს. იგი ეჭვებს შეუპყრია და თავის ბანაკის ხალხში მუხანათებს ხედავს. იგი ამბობს, სასამართლოში გამოირკვევა, თუ რა მუხანათობას ჩადიოდენ ის პირნი, „რომელნიც სოციალისტების და დემოკრატების სამოსელში იყვნენ გამოწყობილნი და ამავე დროს საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკას ზურგიდან უპირებდნენ ხმლის ჩაცემასო."

მთავრობა და მართველი პარტია ეხლა მაინც „სამხრეთის ოსეთის" მუხანათობის შეურყეველი ფაქტების წინაშე დგანან და ოფიციალურად გამოვიდნენ ასპარეზზე ამ მუხანათობის სალიკვიდაციოდ.

თუ მათ აკლიათ მართვა-გამგებლობის შემომქმედი ელემენტი—მოვლენათა წინასწარი განჭვრეტა—ის მაინც შესძლონ რომ აღმოჩენილი დანაშაული და ცოცხალი დამნაშავენი დაუსჯელი არ დასტოვონ, თორემ ქართველი ხალხის გულისწყრომა თავის კანონიერ გამოსავალს ბოლოს და ბოლოს მაინც მიაგნებს.

მენშევიზმის ლიკვიდაცია

„გული კაცისა ხარბია—და მუდამ გაუძღომელიო". ეს ძველი ქართული ანდაზა ალბად მენშევიკებს უცდიდა—რომ თავისი ძველი დამტკიცება გაემართლებინა. მართალი უნდა ითქვას, რომ რევოლიუციამდე სოც.-დემოკრატიულ პარტიაში ეწერებოდენ კურს დაუთავებელი შეგირდები, გზა აბნეული ახალგაზდები და ცხოვრებით გარიყულნი, მაშინ, საქავთველოში პროლეტარიატის ხსენებაც არ იყო—მაგრამ იდეოლოგია წინ უსწრებდა ფაქტებს...

მართალია ისიც, რომ შეიძლება არც ერთი ქვეყანაში მარქსიზმს არ ყოლია ისეთი პროლეტარები, როგორც საქართველოში;

მაგრამ თუ ვისმეს ეეჭვებოდა, როდისმე მარქსისტების ტეზისი მდგომარეობის და შეგნების დამოკიდებულებაზე—ეხლა ამის ეჭვი აღარ არის, მდგომარეობამ საკმაოდ გამოარკვია მენშევიკები და სამუდამოდ შეიმუშავა მათი შეგნება.

რევოლიუციის პირველ დღეებიდანვე იწყება მენშევიკების ცხოვრების კარიერა—და ყოველი დღე, ისედაც დაუთვლელი მათ ლეგიონებს უმატებს ახალ პროზელიტებს, უმთავრესათ იმათ რიცხვიდან, ვისაც უნდა საკუთარი ცხოვრება მოაწყოს და მოაწესრიგოს.

მთელი რიგი ხალხის, როგორც კალია დაეხვია სახელმწიფო დაწესებულებებს და თბილ ადგილებს—ბევრი მათგანი მალე მიხვდა, რომ რევოლიუცია ფორსმაჟორით მიდის და რეკორდული სისწრაფით იწყება ადგილების გამოყენება... იყო შემთხვევები ამას არც მანშევიკები მალავენ, რომ კატორღაში იდეიისთვის ნატანჯი ხალხი მანეთებით იღებდენ ქრთამებს.

ამ მექრთამეებს, ვინ დაითვლის?

კაჩუხოვის პროცესი, მხოლოდ ეპიზოდია ამ ეპოპეიდან და ამასთან ძალიან პატარა ეპიზოდი.

ყოველ რევოლიუციას ისტორიაში ახსოვს ასეთი შემთხვევები, როცა ნაძირალები იყენებდენ რევოლიუციას, მაგრამ ნამდვილი რევოლიუციონერები, ამას სასტიკ ტერორით უპასუხებდენ.

მენშევიკების გაზეთები სავსეა წერილებით სადაც აწერილია კომისრების ამბები, ყოველი დღე და ყოველი დაწესებულების რევიზია აჩენს საშინელ პანამებს, ერთი-მეორეზე უარესსა, უკადნიერესს, ქალაქის მილიცია იძლევა ყველაზე მეტ კონტიგენტს ყაჩაღებისას და მძარცველებისას და ლამის არის ჩვენი რესპუბლიკა რეციდივისტების ბანაკათ გადაიქცეს. არ ყოფილა არც ერთი შემთხვევა, რომ ამ სირცხვილის ასაცილებლათ ერთი რევოლუციონური განაჩენი ყოფილიყოს ასრულებული.

ამ უპასუხისმგებლობამ გზა გაუხსნა ს.-დემოკრატიის პარტიაში მეტად საეჭვო ელემენტებს, და ლამის არის სისხლის სიმართლის ქრონიკით დაიწეროს მენშევიზმის რევოლუციის ისტორია, ყოველ შემთხვევაში სხვა ცდა ამ ისტორიის დაწერის არ ყოფილა.

ხროვებად, როგორც აფთარები—მოდიან მენშევიკები ყველა დაწესებულებებში და როცა ერთი რიგი გამოხრავს რაც მისთვის საჭიროა და მაძღარი გადაგორდება,—მის ადგილს იჭერს მეორე რიგი აფთარებისვე გვარიდან... ამ სისტემას აქვს გამართლება პარტიული შერჩევის და არასდროს პროტექციას არ ჰქონია ისეთი მახინჯი სახე, როგორც ეხლა,—მაგრამ ვინ არის გამკითხავი.

მენშევიკებმა იგრძნეს კიდეც—რომ ასეთი გზით სვლა ნიშნავს მენშევიზმის, როგორც პარტიის ლიკვიდაციას და „ერთობა" აქვეყნებს იმ ცირკულიარს რომლითაც მთავარ-კომიტეტმა მიჰმართა პარტიულ ორგანიზაციებს, რომ ნუ ჩაერევიან და ნუ გაერევიან სხვა საქმეებში და ყურადღება მიაპყრან პარტიის სიწმინდეს—მაგრამ მენშევიკებმა უნდა იცოდენ რომ ცირკულიარით არ შეიძლება დაცემული მორალის აღდგენა და აგრეთვე მენშევიკების აპეტიტის შეჩერება, არც ისე ადვილია—როგორც „ერთობა"ს ჰგონია, მადა, ხომ ჭამის დროს მოდის, და მენშევიკებმა მხოლოდ ეხლა დაიწყეს ჭამა და კიდეც ბევრია საქართველოში საჭმელი—გულით კაცისა ხარბია და მუდამ გაუძღომელი... ასე თანდათან და პროზაულად ჰხდება მენშევიზმის, როგორც სოციალისტურ პარტიის ლიკვიდაცია, მორალურად რასაკვირველია...

ისევ საქართველოს საზღვრებისათვის

წინა წერილში მე განვმარტე ის ცხადი და უუდიდესი ხიფათი, რომელიც მოელის საქართველოს ლორის ჩამოჭრის გამო. სტრატეგიულ ხიფათს ზედ ერთვის მეორე ხიფათი—საქონლის მოვლა-მოშენების გაუქმებისა ბორჩალოში. საქონლის პატრონი საზაფხულოდ ბორჩალოში ვერ დარჩება დიდი სიცხეების გამო. მათთვის ერთად-ერთი იალაღი—საზაფხულო საძოვარი ლორის მთები იყო. და თუ ეს მთები სხვის ხელში გადავიდა, ქვემო ბორჩალო-უუმდიდრესი კუთხე საქართველოსი—უნდა გაჩანაგდეს და მოისპოს.

ბორჩალოს აღმოსავლეთით ზედ აკრავს ყაზახი. ორივე კუთხე ყოველთვის საქართველოს ეკუთვნოდა. ისტორიაში არ ყოფილა ხანა, რომ ერთი ან მეორე სხვას ჩაეგდო ხელში ისე, რომ ამავე დროს თბილისიც არ წაერთმიათ. ეს მაგალითი იმას ამტკიცებს, რომ ვისაც თბილისი ეკუთვნის მისი ბუნებრივი მიდამოებიც მისი იყო და შემდეგშიაც უნდა იყოს. ეს ისტორიული მაგალითი პირუკუღმა დებულებასაც ამტკიცებს: ვისაც ეკუთვნის თბილისის მიდამოები—ყაზახი და ბორჩალო—სტრატეგიულად იმასვე ეკუთვნის თბილისიც. ეს ორი კუთხე ისეთი ერთგული იყო საქართველოსი და ისე მჭიდროდ იყო მასთან დაკავშირებული, რომ ხშირად მათ უფრო მეტი ერთგულება გამოუჩენიათ საქართველოსადმი, ვიდრე თვითონ

უკანასკნელი ცნობები

იტალიის წარმომადგენლებმა პარიზი დასტოვეს.

როგორც შვეიცარიიდან იტყობინებიან, გერმანია საზავო ხელშეკრულების ხელის მოწერას არ აპირებს.

ტრანსილვანიაში რუმინელები წინ მიიწევენ.

რომში ინგლის საფრანგეთის წინააღმდეგ დიდი დემონსტრაციები იმართება.

ინგლისური ცნობით ბოლშევიკებმა ვილნო დასტოვეს.

პოლონელები იუწყებიან, რომ გერმანია სილეზიაში ჯავშნიან ორთქლმავლების და სამხარ მასალის დამზადებას შეუდგა.

კოლჩაკმა 25.000 ბოლშევიკი ტყვედ წაიყვანა.

ქართველებს. გავიხსენოთ თუნდ აღა-მაჰმად-ხანის შემოსევა. იმ დროს, როცა მეფეს ერეკლეს საშველად გადმოსული იმერეთის ჯარი თბილისსა და ქართლს მოედო საცარცვავად, ხოლო დანარჩენი ქართველებიც გაიფანტნენ, ბორჩალოელი და ყაზახელი თათრები ბოლომდის შერჩნენ მოხუც ერეკლეს და ანანაურამდის მიაცილეს თავიანთი გმირი მეფე.

თბილისი და ყაზახ-ბორჩალო ყოველთვის საბედისწერო და ყოფნა-არყოფნის საკითხი იყო საქართველოსთვის, რომელიც ისტორიიდან ამოიშლებოდა ხოლმე ყოველთვის, როცა ეს ადგილები გადავიდოდა მტრის ხელში. ამიტომ საქართველოს საერთო ორგანიზმიდან ამოგლეჯა ყაზახ-ბორჩალოსი სანახევროდ წინდაწინვე ნიშნავს თბილისის ამოგლეჯასაც. ის ხიფათი, რომელიც თბილისს მოელის ლორის გადაცემით, თავზე ჰკიდია ჩვენს დედა ქალაქს ყაზახის მხრივაც. იგი ხიფათი უფრო დიდიც არის ვიდრე ხიფათი ლორის დაკარგვისა. თბილისისა და საქართველოს ბედი უფრო ხშირად ყაზახის რაიონში გადაწყვეტილა, ვიდრე ბორჩალოში, ამიტომ მტკვრის ხეობა უფრო მაგრად უნდა დაიკეტოს, ვიდრე დებედასი და ხრამის ხეობები. თუ ლორის დათმობით სომხეთის საზღვარი 70—80 ვერსით უახლოვდება თბილისს, ყაზახის დათმობა აზერბაიჯანს მხოლოდ 45—50 ვერსის მანძილზე დაახლოვებს ჩვენს გულსა და თავს. დაახლოვებით ამ მანძილზე გადის ყაზახ-ბორჩალო-ყარაიაზის საერთო საზღვარი ხრამისა და მტკვრის შესართავთან.

თუ ეს საზღვარი დაკანონდა, ადრე თუ გვიან, როცა თბილისს ყაზახიდან და ლორიდან ზარბაზნებს დაუმიზნებენ, საქართველოს წამოეჭრება საკითხი შესახებ თავის დედაქალაქის გადატანისა თბილისიდან ქუთაისში, ან გორში. არ შეიძლება სახელმწიფოს აშენება და არსებობა არსენალზე და უცხოელთა ზარბაზნების წინაშე, რომელნიც ყოველთვის შეიძლება აფეთქდნენ და ასეთი სახელმწიფო ერთი დაკვრით გაანადგურონ.

გადაავლეთ თვალი ყაზახ-ბორჩალოს საზღვარს და ბორჩალოზე მიმავალს ჩვენს რკინის გზას, რომელიც ამ ყაზახ-ბორჩალოს საზღვარს ზოგან 5—10 ვერსზე უახლოვდება. ასეთი საზღვრების პატრონი საქართველო ვერასოდეს ვერ მოისვენებს და ვერ შეუდგება მშვიდობიან ცხოვრებას. იგი იძულებული იქნება რამდენიმე დივიზია მარტო თბილისის დასაცავად შეინახოს. ჩვენ ამის თავი არა გვაქვს, ამიტომ ასეთი საზღვრების გამო წინდაწინვე და სამუდამოდ ჩავუვარდებით ხელში ჩვენს მეზობლებს, რომელნიც ფაქტიურად გახდებიან საქართველოს ბატონ-პატრონნი.

ჩვენ ნება-ყოფლობით ასეთ საშინელ უღელს ვერ დავადებთ ჩვენს სამშობლოს, რომელიც წყევლა-კრულვით ჩაქოლავს იმას, ვინც საეჭვო მშვიდობის დასაცავად საძირკველს ჩაუყრის აუცილებელ ომს ახლო მომავალში.

სადგურ პოილომდის ჩვენს ეხლანდელ საზღვარს მტკვარი იცავს, მაგრამ აქედან იგი მტკვრის მარცხენა ნაპირზე გადმოდის, ადის მდ. იორზე და ელდარის ველის ბოლოში გადადის ალაზანზე. ვიწრო ზოლი იორსა და მტკვრის შუა ერიკ-დარა და ჯეირან-ჩოლი, დასახლებული ათიოდე პატარა თათრულ სოფლით, მწირი და უდაბნო ადგილია. მას არავითარი ეკონომიური ფასი არა აქვს, მაგრამ სტრატეგიული თანაბრობა აქ დარღვეულია ჩვენდა საზიანოდ, რადგან ამ რაიონში აზერბაიჯანმა გადმოლახა ბუნებრივი საზღვარი მტკვარი და ფეხი მოიკიდა ჩვენს სახლში. ეს ბუნებრივი ეკონომიურ სტრატეგიული საზღვარი გადმოლახული და დასახიჩრებულია ალაზნის ხეობაშიაც. ეხლანდელი საზღვარი ალაზანი—სრულიად გაშლილია და ორჯერ უფრო გრძელიც არის შედარებით წინანდელ საზღვართან, რომელიც მოშალა საქართველოს დამღუპველმა შაჰ-აბაზმა. მან ნახევარი კახეთი და საინგილოს ქართველობა გადაასახლა სპარსეთში, ხოლო მათი ადგილები დაურიგა გადმოსახლებულ თათარ-ლეკებს. მოშლილი ზღუდე მახვილით აღადგინა მეფე ერეკლემ, მაგრამ გუშინ დაბადებულმა აზერბაიჯანმა დრო იხელთა, ოსმალთა დახმარებით კვლავ გაგვილო კარები, კახეთის მთლიანი ბუნებრივი სხეული შუაზე გასჩეხა და ყარაიაზით ორი დღის სავალზე მოეჭრა თბილისს.

თუ საქართველოსი და აზერბაიჯანის მმართველებს სავსებით შეუგნიათ ასეთი, ყოვლად შეუწყნარებელი ჩვენთვის მდგომარეობა და ამავე დროს სურთ დამკვიდრება განმტკიცება ორ მეზობელთა შორის მუდმივი მშვიდობა—მეგობრობისა, მისი მისაღწევი გზა მხოლოდ ერთია: აზერბეიჯანმა უკან უნდა დაიწიოს ნუხისა და განჯის მაზრების საზღვრებამდის.

ტყუილი და ფუჭია ცდა ბუნებრივ საზღვრების მოშლისა და ნაცვლად მთლიან ორგანიზმისა შექმნა ხელოვნურისა. იგი სახიფათოც არის იმიტომ, რომ ადრე თუ გვიან მოშლილი და შეკვეცილი სხეული ისევ მოსძებნის თავის კალაპოტს და სისხლითა და ცეცხლით დაიმკვიდრებს მას. ვინც ჩაკეტილ კაბინეტში მაკრატელით სჭრის სახელმწიფო რუქას და ივიწყებს კანონს სახელმწიფო სხეულის მთლიანობისას, ის ამავე მაკრატელით სჭედავს და ლესავს მომავალ ომის მახვილს.

ეს უნდა შეიგნოს და დაიხსომოს ეხლანდელმა კონფერენციამ, რომელიც საძირკველს უყრის კავკასიელ ერთა დამოუკიდებლობას, მათს მჭიდრო კავშირს და ხანგრძლივს მშვიდობას.

მაგრამ ჩვენს გულში შიში ბუდობს. ვაი თუ ნაცვლად მშვიდობისა რომელიც ყველას ასე მოსწყურდა, ჩვენს საერთო თავისუფლების შენობას საძირკვლად ჩაეყაროს მომავალი ომის თოფის წამალი.

ჩვენ გვესმის გრძნობა იმ უდიდესი და ისტორიული პასუხისმგებლობისა, რომელსაც განიცდის ჩვენი მთავრობა, ამიტომ სულითა და გულით გვსურს დავიჯეროთ, რომ იგი ბოლომდის დაიცავს საქართველოს მომავალს და სავსებით მოიხდის მის წინაშე უაღრესად მძიმე ვალდებულებას.

მ. ადამაშვილი.

მთავრობის წრეებში

იუსტიციის სამინისტრო

რკინის გზებზე მომხდარ ბოროტმოქმედებათა გამოძიებისათვის

იუსტიციის სამინისტრო გზათა სამინისტროს აცნობებს, რომ საქართვ. რკინის გზებზე მომხდარ ბოროტმოქმედებათა გამოსაძიებლად დანიშნულია ორი გამომძიებელი: ერთის ტერიტორიალურ უბანს შეადგენს თბილისის სადგური და რკინის გზა თბილისიდან გორის სადგურამდე, მეორესას კი რკინის გზების მართველობა და რკინის გზა თბილისიდან პოილომდე.

იუსტიციის სამინისტრო სთხოვს მათ განკარგულება მოახდინონ, რათა ხსენებულ გამომძიებელთ სათანადო დახმარება აღმოუჩინონ.

სასამართლო უწყებაში შტატის შემოკლებისათვის

იუსტიციის სამინისტრომ შემდეგი მიწერილობა დაუგზავნა პალატისა და საოლქო სასამართლოების თავმჯდომარეთ, პროკურორებს და საპყრობილეთა ინსპექტორებს: სამინისტრომ დანამდვილებით იცის, რომ თქვენდამი რწმუნებულ დაწესებულებებში საჭიროზე მეტი მოსამსახურენი არიან, რომელთაც არავითარი სამუშაო არა აქვთ და ჯამაგირებს ტყუილად ღებულობენ. აგრეთვე იცის ისიც, რომ მოხელეთა შორის ბევრი ერთმანეთის ნათესავები არიან, რაც სამსახურის ინტერესის თვალთსაზრისით ყოვლად შეუწყნარებელია არა თუ რომელიმე ერთ დაწესებულებაში, არამედ მთელ უწყებაშიაც. ამიტომ გთხოვთ ამ მოწერილობის მიღებიდან 3 დღის განმავლობაში: 1) შეამციროთ მოხელეთა და მოსამსახურეთა რიცხვი რამოდენადაც ეს შესაძლებელი იქნეს; 2) მიიღოთ ზომები, რომ არავითარ შემთხვევაში დარჩენილნი ზემოაღნიშნული ახლო ნათესავები არ იყვნენ ერთმანეთის.

იუსტიციის სამინისტროში

გაკიცხვა საპყრობილის უფროსისა. სასტიკი გაკიცხვა გამოეცხადოს № 2 საპყრობილის უფროსს კ. ჯაფარიძეს, იმის გამო რომ მან დანიშნულ დღეს საგანგებო სასამართლოს სხომაზე ტუსაღი არ წარმოადგინა.

ექიმების მოწვევის შესახებ. ვინაიდგან სისხლის სამართლის საქმეთა სწრაფლი გამოძიება მეტად ფერხდება ქალაქებსა და დაბებში იმის გამო, რომ მოკლულთა გვამების თავის დროზე გაჭრა და შემოწმება შეუძლებელი ხდება, რადგან ქალაქისა და საერობო თვითმართველობათ არა ჰყავთ ექიმები და კერძო ექიმების მოწვევა კი შეუძლებელია დიდი ჯილდოს მოთხოვნის გამო ამისთვის იუსტიციის სამინისტრომ შინაგან საქმეთა სამინისტროსა სთხოვა რათა განკაგულება მოახდინოს რომ ქალაქისა და საერობო თვითმართველობებმა მიიწვიონ სამსახურში ექიმები და ამის შესახებ ადგილობრივ გამომძიებელთ აცნობონ.

ბრძოლის ველი

ბრძოლა ქურთებთან.

25 აპრილს ს. ტურკაშენისკენ მიმავალს ჩვენს მზვერავ ნაწილებს და მოხალისე ბერძნებს ს. პოლადიკის სამხრეთით მაღლობებიდან ქურთებმა სროლა აუტეხეს. ხანგრძლივ ბრძოლის შემდეგ მოწინააღმდეგე უკუქცეულ იქნა ამ მაღლობებიდან და ჩვენი ნაწილები შეიჭრნენ ორა-კილისში, რის შემდეგ დაედევნენ მტერს და მიადგნენ ს. ტურკაშენს, სადაც ბერძნები სამღვდელოების მეთაურობით შეხვდნენ მათ პურ მარილით და იქვე პარაკლისი გადაიხადეს.

ქურთებმა სამხრეთისკენ დაიხიეს, ხევა-კირზიანკა თელი-ოღლისკენ. საღამოს ს. ხევა ჩვენმა ნაწილებმა დაიჭირეს.

არპაშენის მიმართულებით ქურთებმა განიზრახეს ჩვენი ნაწილის შემოვლა, მაგრამ ვერ მოახერხეს.

რაზმის უფროსმა გენ. ფურცელაძემ მოითხოვა ქურთების წარმომადგენლებიდან დაყარონ იარაღი და დაემორჩილონ საქართველოს მთავრობას. წარმომადგენლებმა თანხმობა განაცხადეს.

ბათომის ოლქის საკითხი

ბათომის გაზეთ „ნოვი კრაი“-ში დაბეჭდილია ინგლისელთა შემდეგი განცხადება:

„კინტრიშის მცხოვრებთა საყურადღებოთ ვაქვეყნებ ინგლისელ გუბერნატორის ჩაქვის წარმომადგენლის შემდეგ განცხადებას: „კინტრიშის მხრის უფროსს, თანახმად გუშინდელ ჩვენი მოლაპარაკებისა გთხოვთ თქვენდამი რწმუნებულ მხრის მცხოვრებლებს აცნობოთ.—ბაქო-ბათუმის რკინის გზის მთელი ლიანდაგი ინგლისელების სრულ გამგებლობაში გადავიდა. საქართველო, როგორც ცენტრალურ რესპუბლიკამ და როგორც ბინამ ჩვენი მთავარი მისიისა, უნდა პასუხი აგოს ყოველგვარ დეფექტების დროს, უნდა განაგოს კიდეც ეს რკინის გზა, მაგრამ უეჭველად ინგლისის კონტროლის ქვეშ.

თქვენში ქართველების მიერ გავრცელებული ხმები, სინამდვილეს არ შეეფერება. ბათუმი ყოველთვის დარჩება ბათომის პროვინციათ და ყოველგვარ ტერიტორიად დაუფლების სურვილს შეიარაღებული ძალა შეხვდება.

დღიდან ხელს აწერს სამხედრო გუბერნატორი ჩაქვის წარმომადგენელი კაპიტანი კრეინი. კინტრიშის მხრის უფროსი პოლკოვნიკი კუზიაევი.

დამფუძნებელი კრების გარშემო

ადმინისტრატიულ გადამიჯვნისთვის

დღეს, დილის 10 საათზე, სასახლეში დამფუძნებელ კრების ადგილობრივი თვითმართველობის კომისია მართავს დიდ თათბირს, რომელზედაც მიწვეულ არიან ერობათა ყრილობის, ერობათა ცენტრის და ქალაქთა კავშირის სრული შემადგენლობანი, საისტორიო-საეთნოგრაფიო საზოგადოების თავმჯდ. პროფ. ე. თაყაიშვილი, სახელმწ. უნივერს. პროფეს. ივ. ჯავახიშვილი, გეოგრაფი პ. ინგოროყვა, შინაგან საქმეთა მინისტრი და სხვა მცოდნე პირები. საგანი თათბირისა არის რესპუბლიკის ტერიტორიის ახალი ადმინისტრატიული გადამიჯვნის საკითხი. თათბირზე მიწვეულნი არიან აგრეთვე ფრაქციებიც.

გ. გვაზავამ, ეროვნულ-დემოკრატიულ ფრაქციის დავალებით, დამფუძნებელ კრების პრეზიდიუმში შეიტანა წინადადება საგარეო საქმეთა კომისიის შედგენის შესახებ. წინადადებაში მოყვანილია შემდეგი მოტივები: ა) თბილისში გაიხსნა კონფერენცია კავკასიის რესპუბლიკათა წარმომადგენლებისა, სადაც აღიძვრიან ბევრი პოლიტიკური, ეკონომიური და სხვა საკითხები; ბ) საქართველო რამოდენიმე ფრონტზე ომს აწარმოებს, ამ ნიადაგზედაც წამოიჭრება ბევრი საერთაშორისო საკითხები; გ) ყველა ეს საკითხები გადაწნულია ინგლისისა და სხვა მოკავშირეთა განწყობილებასთან. ასეთ პოლიტიკურ კონიუნქტურაში შეიძლება დაიბადოს ბევრი საქართველოსთვის საბედისწერო მომენტები; დამფუძნებელ კრებას არა აქვს ზნეობრივი უფლება თვითონ არ მიიღოს მონაწილეობა ამ კითხვების გადაჭრაში და არ მოახმაროს მთელი თავისი გონება და ენერგია ნამდვილი და მიზანშეწონილი პოლიტიკის დამყარებას და მის წარმოებას. ამ მიზნის მისაღწევად ეროვნ.-დემოკრ. ფრაქცია მოითხოვს დაუყოვნებლივ არჩეულ იქმნას დამფუძნებელ კრების მიერ „საგარეო საქმეთა კომისია“.

ქალაქის საბჭოს სხდომა

სასანიტარო გადასახადის შესახებ.

კონიაშვილმა ვრცელი მოხსენება გააკეთა სასანიტარო გადასახადის შესახებ რომლის შემოსავლიდან ქალაქს 4 მილიონი დარჩება.

გადასახადს გადიხდიან ყველა ის პირნი რომელნიც სცხოვრობენ თბილისში და რამე შემოსავალი აქვს ან ქონებისაგან ან სამსახურისაგან დებულება სასანიტარო გადასახადის კანონისა 17 მუხლისაგან შესდება ვინც თავის დროზე არ გადაიხდის სასანიტარო გადასახადს მას ხუთჯერ მეტი ჯარიმა გადახდება.

გარდა ამისა დაპატიმრებული იქმნება 3 თვით ციხეში და 5000 მან. ჯარიმის გადახდით.

სასანიტარო გადასახადი გაწერილი იქმნება აგრეთვე სასტუმროებზე, რესტორანებზე სასადილოებზე და სხვა.

გადასახადი გაიწერება წარდგენილ ანგარიშის კვალობაზე, 5-10 პროც.

ვინც სწორედ არ აჩვენებს ანგარიშს დაისჯება 3 თვის ციხითა და 5000 მან. ჯარიმით. მოხსენება მიღებულ იქმნა.

წყალზე ტარიფის მომატების შესახებ. შემდეგი მომხსენებელია ბესელიძე წყალზე ტარიფის მომატების შესახებ. რომლის მოხსენებით ტარიფი წყალზე 25 ჯერ უნდა გადიდდეს.

ვედრო წყალი უნდა გაიყიდოს 1 მანეთად.

ამ მომატებულ ტარიფიდან ქალაქის გამგეობას 8 მილიონი შემოსავალი მიემატება.

მოხსენება მიღებულ იქმნა.

გამგეობის 5 ე წევრი.

აირჩიეს ქალაქის, გამგეობის 5-თე წევრად შოთაძე. (ს. დ.)

მილიციის უფროსის არჩევა.

ქალაქის მილიციის უფროსად არჩეულ იქმნა ვლ. სულაქველიძე, რომელსაც თვიურად 2,000 მან. დაენიშნა.

ლომბარდის გამგის დანიშვნა.

ქალაქის ლომბარდის გამგედ მოწვეულ იქმნა თულაია.

დამფასებელ კომისიის წევრთა არჩევნები.

დამფასებელ კომისიის წევრებათ არჩეულ იქმნა ირ. რამიშვილი, სტურუა, სადაგაშვილი.

ქრონიკა

შუამდგომლობა. ვინაიდან 20 აპრილიდან გაზეთების გადასაზიდი ტარიფი რკინის გზებზე ერთი-ორად გადიდდა, პერიოდულ გამოცემათა კანტორა „განათლებამ“ თბილისის რედაქციებს სთხოვა, რათა მათ იშუამდგომლონ დამფუძნებელ კრების წინაშე აღნიშნულ ტარიფის შემცირების შესახებ.

ბოტანიკურ ბაღის სკოლის დახურვა. თბილისის ბოტანიკურ ბაღთან არსებული სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკული სკოლა უსახსრობის გამო დაიხურა.

ახტალის სამკურნალო წყლები. სიღნაღის სამაზრო ერობა უკვე შეუდგა ახტალის სამკურნალო წყლების მოწყობას. მიწად-მოქმედების სამინისტრომ ნება დართო მათ აბანოსათვის საჭირო ხე-ტყე გაზიდონ სახელმწიფო ტყიდან.

კრება საქართველოს ადმინისტრატიულად გადამიჯნისათვის. დღეს დილის 10 საათზე სასახლეში შესდგება კრება, რომელზედაც მონაწილეობას მიიღებენ დამფუძნებელი კრების საფინანსო-საბიუჯეტო კომისიის წევრები, ქალაქებისა და საერობო თვითმართველობათა წარმომადგენელნი. კრების საგანია საქართველოს ადმინისტრატიულად გადამიჯნის საკითხი.

ყარსის დაჭერა. სომხეთის მინისტრთა თავმჯდომარის მოადგილე ალ. ხატისოვი დეპეშით ატყობინებს თბილისში სომხეთის დიპლომატიურ წარმომადგენლობას: ჩვენმა ჯარმა ყარსი დაიჭირა ადმინისტრაცია განაწილებულია. ცხოვრება თანდათან ნორმალურ კალაპოტში სდგება. ლტოლვილნი ბრუნდებიან.

კირიონ II სიკვდილის მიზეზთა გამორკვევა. კირიონ II სიკვდილის მიზეზთა გამოსარკვევად სასამართლომ ხელ-ახლად აღძრა საქმე და ეს გამოძიება ჩააბარა საოლქო სასამართლოს წევრს ო. კობიაშვილს, რომელიც ამ საქმეს პროკურორის თანაშემწის მ. შალიაშვილის ზედამხედველობით აწარმოებს.

კრებები. მაისის 3 ს კონსერვატორიის დარბაზში ი. პალმოვი წაიკითხავს ლექციას: „რუსეთი იღვიძებს“.

ბუაჩიძის საქმე. 28 აპრილსათვის დანიშნული ივ. ბუაჩიძის საქმე, რომელმაც თავისი ცოლი მოჰკლა თებერვლის 16-ს ბრალდებულის სახადით ავადმყოფობის გამო არ გაირჩა.

დაგეთ-ხაჩინის ხომხები. როგორც „აშხატავორს“ ატყობინებენ 25 აპრილს რაიონის კომისარმა დააპატიმრა ბ. ელბაქიანი და მ. შაგირიანი, იმისათვის რომ იღებდნენ მონაწილეობას საქართველო - სომხეთის ომში. კომისარი ბევრ ახალგაზრდების გაცემას მოითხოვს...

მეაბრეშუმეობის და მეფუტკრეობის კურსები. თბილისის მეაბრეშუმეობის სადგურზე მაისის 2-იდან დაარსდება მეაბრეშუმეობის და მეფუტკრეობის კურსები (პარასკევს). კურსები 6 კვირას გაგრძელდება ლექციები შესდგება 9-2 ნახ. საათამდე.

ბათომის ოლქის მცხოვრებთა წარმომადგენლების ყრილობა—ერობის შემოსაღებად, რომელიც ბათომის საბჭომ მოიწვია აპრილის 27-ისთვის, ინგლისის სარდლობამ ნება არ დართო შეკრებილიყო.

შულავრის წითელ ღვინის გაყიდვა. სახალხო გვარდიის შტაბს სახელმწიფო ღვინის საწყობში (საუფლისწულო საწყობი) დამზადებული აქვს გასაყიდად 10.000 ვედრო შულავრის წითელი ღვინო—ვედრო უჭურჭლოდ 70 მანეთად ღირს.

შაბიამანი. თბილისის საოლქო საერობო გამგეობამ და თბილისის ქიმიურ წარმოების ამხანობამ ხელშეკრილი შეჰკრეს, რომლის ძალითაც ერობამ უნდა მისცეს ბრინჯაოს მტვერი (ნაქლიბი) და ყოველ 1 ნახ. ფუთში უნდა მიიღოს სამაგიეროდ ერთი ფუთი შაბიამანი.

სხვა და სხვა ამბები.

ძარცვა. 28 აპრილს საღამოს 8 საათ. რ. იაკუბოვის ბინაზე (ძორაბაშის ქუჩ. № 39) შეიჭრნენ რამოდენიმე ბოროტ-მოქმედნი და სიკვდილის მუქარით 11000 მან. ფული და სხვა და სხვა საქონელი მოიტაცეს და მიიმალნენ.

მილიციელზე თავდასხმა. 28 აპრილს საღამოს 8 ნახ. საათ. მილიციონერ სამსონ ქეიშვილს, მუხრანის ხიდზე დარაჯობის დროს თავს დაესხნენ რამოდენიმე შეიარაღებული პირნი დასჭრეს იგი და გაქცევა დააპირეს. ამ დროს იქ წამოესწრნენ რამოდენიმე მილიციელი, და სროლა აუტეხეს მათ. მოჰკლეს ერთი დამცემი ბ. ჩოშანიანი შემთხვევით დაიჭირა ერთი მილიციელი.

ძაღლისა და კატის ხორცით ვაჭრობა. სავაჭრო-სასურსათო ზედამხედველმა ოქმი შეუდგინა ყასაბ ნ. ანტონდვს, რომელსაც ძაღლისა და კატის ხორცის გაყიდვა ბრალდება.

დაჭრა. 28 აპრილს ღამის 12 საათზე ანდრიევის ქუჩაზე უცნობმა რევოლვერის ტყვიით მძიმედ დასჭრა პ. ასტაპოვი. ბოროტ-მოქმედი მიიმალა.

შეცდომის გასწორება

გუშინდელ ნომერში შეპარულ უამრავ კორრექტურულ შეცდომათა შორის არის შემდეგი: დაბეჭდილია—შექმნილი, უნდა იყოს—შემქმნელი; დაბეჭდილია—დარაგით, უნდა იყოს—დარგით.

სამხატვრო ქრონიკა

ახალი თხუზულება. დ. არაყიშვილმა დაამთავრა თავის ახალი სასულიერო თხუზულება, რომელიც დიდ ინტერესს გამოიწვევს ჩვენ საზოგადოებაში. ეს არის სრულიათ ახალი გზა ჩვენ სასულიერო გალობის ხელოვნებისა და მით საყურადღებოა თუ რამდენად არის დაცული ქართული თვისება ჩვენი მუსიკისა.

მომღერალთა გუნდი შესდგება საუკეთესო ხმებისაგან ახალგაზდა მოსწავლეებისაგან. რეპეტიციები თვეზე მეტია რაც იმართება და ამ ახლო მომავალში საჯარო კონცერტი გაიმართება.

„ტარტო“-ს დრამა. ხვალ, 1-ლ მაისს, მორის მეტერლინკის „ლურჯი ფრინველი“ (7 სურათად). პარასკევს 2 მაისს „ქალი კამელიებით“. შაბათს 3 მაისს ორი პიესა, 1) „შავი დომინო“, 2) „ცოდვის სურნელი“. კვირას, 4 მაისს, ბიჩერსტოუს რომანი „ბიძია ტომას ქოხი“. საღამოთი „ცოცხალი მანეკენი“. დასადგმელად მზადდება გრაფ ა. ნ. ტოლსტოისა „დანტონის სიკვდილი“.

წიგნის გამომცემლობა „კირჩხიბი“. ქუთაისში პოეტებმა დაარსეს წიგნის გამომცემლობა „კირჩხიბი“. გამომცემლობა ჰბეჭდავს და მოკლე ხანში გამოვა: ვალერიან გაფრინდაშვილის—„დაისები“—წიგნი ლექსების. კოლაუ ნადირაძის—„აყზნიანი ქალაქი“. და ახალ პოეზიის ანთოლოგია. „მეოცნებე ნიამორების მორიგი ნომერი ამ ორ კვირაში გამოვა.

ახალი სომხური დრამა. ამ დღეებში თბილისში წარმოადგენენ სომეხ დრამატურგის ვალადიანის პიესის (სომხურად) „ბედნიერებას“, რომელსაც სომხურ არტისტიულ საზ—ბამ პრემია მიუსაჯა.

იოსებ ოცხელი

ქ. სოხუმში დაგვიანებით გაზეთებმა მოგვიტანეს ფრიად სამწუხარო ამბავი: ქუთაისში ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა ცნობილი პედაგოგი და საზოგადო მოღვაწე ქუთ. ქართული გიმნაზიის დირექტორი იოსებ ოცხელიო.

ვინ იყო იგი? მთელი საქართველო იცნობდა და პატივს ცემდა ამ უანგარო მუშაკს. რამდენიმე ათასი ბავშვი აღზარდა მან ქუთაისში ჯერ თავის სამაგალითო სკოლაში და შემდეგ ქართულ გიმნაზიაში. თავის პირადი ბედნიერება ამ იშვიათმა ადამიანმა შესწირა ქართველი ბავშვების აღზრდას. მისი ცოლშვილი, საყვარული და ბედნიერება იყო სკოლა და მოწაფენი. ამიტომ სამართლიანად შეგვიძლია ვუწოდოთ იოსებ ოცხელს ქართველი პესტალოცი. მისმა უეცარ სიკვდილმა დააობლა ქუთ. ქართული გიმნაზია, დააობლა ათი ათასი ქართველი ბავშვი.

განსვენებული იოსები იყო ნამდვილი ევროპიელი განათლებით, პედაგოგიური მომზადებით, ფხიზელი გონებით, მტკიცე ხასიათით და შრომის უნარით.

იოსები იყო მასწავლებელთა საყვარელი ამხანაგი, ამავე დროს ერთგული სულიერი მამა და მეგობარი შეგირდების. არა ერთსა და ორს მას წავლებელს დაუწერია მისი რჩევით და დახმარებით სასარგებლო, სახელმძღვანელო, არა ასი და ორასი ყმაწვილი გამოსულან ცხოვრებაში ღირსეული ადამიანი მისი წრთვნითა და დარიგებით. განსვენებული იოსები იყო სამშობლოს უზენაესად მოყვარული ადამიანი და ამ ზენაარ გრძნობას ის ამტკიცებდა არა სიტყვით არამედ საქმით და მოქმედებით. მა მწერლობაშიაც გაავლო ღრმა კვალი მის კალამს ეკუთვნის სამი ცნობილი სახელმძღვანელო: „გუთანი“, ქართული ანბანი“ და „მნათობი“, რომლებიც მან შეადგინა ორს გამოცდილ პედაგოგთან ერთად და ააგო ისინი პედაგოგიის ახალ მეთოდებზე.

იოსებ ოცხელი პირველად გავიცანი ოდესაში 1892 წელს. ის იმ დროს ათავებდა უნივერსიტეტში მათემატიკურ ფაკულტეტს. პირველ გაცნობისთანავე მიმიზიდა მისმა ნათელმა სახემ, ახლოლმა შუბლმა და სიკეთით სავსე მშვიდმა თვალებმა. ის ამ დროს ცხოვრობდა ოდესაში თავის ძმა სიმონ

ერთად და ორივენი განიცდიდნენ დიდ ნივთიერ გაჭირვებას, მაგრამ ითმენდენ სპარტანული სიმტკიცით და მედგრად ებრძოდენ ულმო ბედს კერძო გაკვეთილების მიცემით.

ჩამოსვლისათანავე სამშობლოში, იოსები იძულებული გახდა შესულიყო სახელმწიფო სამსახურში, რადგან თავზე დააწვენ საპატრონოდ მოხუცი მშობლები და უმცროსი დაძმანი. მაგრამ მალე დაანება თავი სამსახურს, რადგან მისი მშვიდი და კეთილშობილი არსება ვერ შეურიგდა რუსის გათახსირებულ ბიუროკრატიზმს. იოსების სათნო ხელი ითხოვდა პედაგოგიურ მოღვაწეობას; მან გახსნა ქუთაისში მოსამზადებელი სკოლა, რომელმაც მალე მიიქცია საზოგადოების ყურადღება თავის სამაგალითო აღზრდით და მომზადებით.

დაახლოებით 1892 წ. რამდენიმე ნასწავლმა ახალგაზრდამ დავაარსეთ ქუთაისში სამეცნიერო ანუ თვითგანვითარების წრე, სადაც განსვენებული იოსები იღებდა მხურვალე მონაწილეობას. ერთი წლის შემდეგ ეს წრე გაფართოვდა და გადაკეთდა პედაგოგიურ წრედ, რომელშიაც კიდევ უფრო მედგრად მუშაობდა ი. ოცხელი. ამ წრემ დაარსა საკვირაო სკოლა, სადაც ღარიბი ხალხი უფასოდ სწავლობდა წერა კითხვას და იძენდა ელემენტარულ ცოდნას.

ექვსი წლის შემდეგ იოსები მიიწვიეს მართველად ქუთ. სათავად-აზნაურო სკოლაში, სადაც იმ დროს იყო მასწავლებელთა შორის დიდი უთანხმოება და მეფობდა სრული ანარხია. განსვენებულ იოსებს დასჭირდა დიდი შრომა, მოთმინება და დიპლომატიური ნიჭი, რომ დაეცხრო ეს დამღუპველი შფოთი და ჩაეყენებინა სკოლა ნორმალურ კალაპოტში. მისივე მეცადინეობით და გუბერნიის მარშალ დ. ო. ნიჟარაძის დახმარებით ეს ოთხკლასიანი სკოლა 1904 წელს გადაკეთდა ქართულ 8 კლასიან გიმნაზიად. იოსების სიხარულს არ ჰქონდა საზღვარი. ის იქმნა ცნობილი ამ გიმნაზიის დირექტორად. იგი შეტრფოდა და ელოლიაებოდა ამ გიმნაზიას, ვით ახლად შეყვარებული მიჯნური. ეს იყო მისი სატრფო, მისი კულტი, მისი სამლოცველო ტაძარი. დილას, საღამოს, კვირა-უქმე დღესაც კი იოსებს ნახავდით მხოლოდ გიმნაზიაში. ის ზრუნავდა დაუცხრომელად ამ გიმნაზიის კეთილდღეობაზე, ის უმართავდა შეგირდებს საუბარს ნასადილობით და კვირა-უქმეობით ან შინ, ან გიმნაზიაში, მისი სახლის კარები მუდამ ღია იყო მოწაფეთათვის. ის ულვიძებდა ბავშვებს სამშობლოს სიყვარულს და საკაცობრიო მაღალ გრძნობებს, ის ასეირნებდა მათ ქალაქ გარეთ, აცნობდა ბუნებას და ცხოვრებას, ის იწვევდა და ახალისებდა მათ საკამათოთ, რომელიმე საკითხის შესასწავლად და გასარჩევად, აარსებინებდა მოწაფეებს თვით განვითარების წრეებს და საყმაწვილო ჟურნალებს, ამართვინებდა გიმნაზიაში სალიტერატურო დილა-საღამოებს, კონცერტებს და წარმოდგენებს ხშირად თვით შეგირდების მშობლებისა და ნაცნობ-ნათესავთა თანადასწრებით.

ასეთი პედაგოგიური ზომები აკავშირებდენ შაგირდებს მასწავლებლებთან, აცნობდენ ერთმანეთს სხვა და სხვა კლასის მოწაფეებს, ანვითარებდენ ბავშების გრძნობებს, მათ ინტელექტს, სძრავდენ მათ შემოქმედებას და ინიციატივას, წვრთიდენ ხასიათს და თვით გიმნაზიიდან ქმნიდენ ერთ მშრომელსა და თანხმოვან ოჯახს.

ასეთმა გონივრულმა და მედგარმა შრომამ მოიტანა შესაფერი ნაყოფი: ქუთ. ქართულ გიმნაზიას მოაწყდა ყოველი მხრიდან აურაცხელი ბავში. ეს გიმნაზია შეიქნა საქართველოსა და სრულიად კავკასიის ოლქში სამაგალითო გიმნაზიათ სწავლა-აღზრდის საქმეების საუკეთესოდ დაყენებით, მოწაფეთა ცოდნით და განვითარებით. იოსებ ოცხელი კი გახლდათ ის ურყევი ბურჯი, რომელზედაც იყო დამყარებული ამ გიმნაზიის კეთილდღეობა და ბრწყინვალე მომავალი.

როგორც ეს კურთხეული ადამიანი იყო თავდადებული მოძღვარი მოწაფეების, ისე ის იყო ერთგული ამხანაგი გიმნაზიის ყველა მასწავლებლის, მათი მაკავშირებელი ფიქალი. გიმნაზიის პედაგოგიურ საბჭოში ის არ იყო უფროსი, ბრძანებელი, როგორც ჩვევიათ დირექტორებს, არა, ის იყო მათი ძმა და ამხანაგი, ის იყო primus inter pares, პირველი თანასწორთა შორის. ასეთი საქციელით იოსებს აქაც შეჰქონდა სიმშვიდე და თანხმობა, რაც იწვევდა მასწავლებელთა შორის სოლიდარულ მუშაობას. ამაში ჩემი თვალით დავრწმუნდი 6 წლის განმავლობაში, როცა ვიყავი მიწვეული მასწავლებლად ამავე გიმნაზიაში, სადაც იოსების რჩევით 1909 წელს შევადგინე შკოლებისათვის საქართველოს მოკლე ისტორია, რომლის გამომცემლად თვით იოსები იყო ამ ბოლო დრომდე. ჩემს გარდა ბევრი სხვა მასწავლებელი გაამხნევა მან და შეადგენია ქართულ ენაზე სხვა და სხვა სახელმძღვანელონი. ამ რიგად სახელმძღვანელოითა შედგენაში ქუთ. ქართულმა გიმნაზიამ გადააჭარბა საქართველოს ყველა გიმნაზიებს, და ამ მშრომელთა ჯგუფის სულის ჩამდგმელი იყო განსვენებული იოსები. მანვე დაარსა ქუთაისში გამომცემელთა ორი ამხანაგობა: „განათლება“ და „სკოლა“ და ამ 4-5 წლის განმავლობაში გამოსცა რამდენიმე ასი ათასი ცალი ქართული სახელმძღვანელო წიგნები, რითაც დიდი სარგებლობა მოუტანა ჩვენს ქვეყანას.

1904—1905 წლებში რუსეთ-იაპონიის ომებმა შეარყია რუსეთის დამპალი ცარიზმი და წარმოშვა პირველი რევოლიუცია, ეს მოძრაობა მოედვა მთელს საქართველოს და მას სათავეში ჩაუდგა ჩვენი უძველესი პოლიტიკური პარტია, რომელიც იმ დროს იყო მონათლული „რუსეთის სოც. დემოკრატიული მუშათა პარტიის“ სახელით. ეს პარტია იყო მაშინ რუსოფილური და ვიწრო ცენტრალისტური, უარყოფდა რუსეთის იმპერიაში მყოფ გარეშე ერების არამც თუ დამოუკიდებლობას, არამედ ავტონომიასაც კი. რუსი [illegible] ლტურისა [illegible] დე, რომ [illegible] წევრები [illegible] ლად სიტ[illegible] შლიდნენ. [illegible] საკუთარ [illegible] ფამ წარმო[illegible] ლიტიკურ[illegible] სტები, რ[illegible] ეროვნულ [illegible] ავდნენ სა[illegible] რამ, როგ[illegible] ეძლოთ ყ[illegible] რეთა იდე[illegible] იყო დაარ[illegible] ლისტური [illegible] ეროვნული [illegible] დროს წევ[illegible] სოფლის მ[illegible] ინტერესებ[illegible] ჯგუფი წ[illegible] წელს ერ[illegible] პროგრესი[illegible] ის სახელი[illegible] კუთარი პ[illegible] და კიდეც [illegible] ფის შედგ[illegible] მონაწილე[illegible]

რევოლი[illegible] დამდეგს, [illegible] მასთან ჩვე[illegible] გატაცებამ [illegible] ნულ-დემოკ[illegible] დება და მ[illegible] დან იჩინა [illegible] ში ჯერ ყ[illegible] ლხიდა“ დ[illegible] გაზეთების [illegible] ნაწილებას [illegible] სები და არ[illegible] და შრომას [illegible] ლისტებს მ[illegible] იდეოლოგი[illegible] წერეთელი [illegible] ნაკში. ამავ[illegible] დერალისტ[illegible] მედი ახა[illegible] შ. ამირაჯ[illegible] დაარსეს [illegible] ერ. დემოკ[illegible]

— აქედა[illegible] რომ პარტი[illegible] სები იყო [illegible] ერთგული [illegible] ბურუსის [illegible] ეროვნული [illegible] თუ მარტო [illegible] ტიული პრ[illegible] დოვანი ვარ[illegible] ვაწეობის მ[illegible]

ძვირფასი[illegible] ნო და ერთ[illegible] ულმო სიკ[illegible] თავი იმ დრ[illegible] ჯულმა შენ[illegible] ვალთა დამ[illegible] სუფლად დ[illegible] ეროვნულ [illegible] სწორედ ახ[illegible] სთანა ერთგ[illegible] დილი მუშა[illegible] ქამად, სავა[illegible] სწორედ ამ [illegible] თავი ულმო[illegible] თავის ცივ[illegible] თვალებს, დ[illegible] გენი... შენ [illegible] თავისუფალ[illegible] თველი ერი [illegible] წყებს შენ, დიდო მუშაკო! შენ ალუზარდე მას ათასობით ღირსეული შვილები, რომელთა მგზებარე გულში მარადის აღბეჭდე სამშობლოს უზენაეს სიყვარულთან ერთად შენი კეთილი სახე და წრფელი პატივისცემა. არ დაგივიწყებენ არას დროს არც ისინი, ვინც ერთხელ მაინც გიხილა და იგემა შენი ტკბილი საუბარი. შენი შუქმფენი პიროვნება ცეცხლის სვეტად ექნება წინ ამართული იმ ქართულ გიმნაზიას, რომლის მტკიცე ბურჯად შენ იყავი ოცი წლის განმავლობაში...

სიმონ ქვარიანი.

სომხეთში

ინგლისელთა შეკითხვა სომხეთის მთავრობისადმი.

როგორც ერევნის გაზ. „აშხატოვორი“ იუწყება, თითქოს ინგლისელთა სარდლობა სომხეთის მთავრობას შეჰკითხებოდეს, რომ არ არის სომხეთი წინააღმდეგი საქართველოს მიერ ახალ ქალაქის მაზრაში ჯარების დაგროვებისა.

სომხებმა უპასუხეს რომ ისინი ამაზე დასთანხმდებოდნენ, რომ მათთვისაც ნება მიეცათ ხრამის ხიდამდე გადაეტანათ საზღვარი და იქ ჯარები დაეგროვებინათ.

ინგლისელთა წასვლის შესახებ.

იგივე გაზეთი იტყობინება, რომ სომხეთის მინისტრთა კრებაზე აპრილის 2 გენ. ოსეპინმა სთქვა, რომ ინგლისის ჯარების უფროსმა ყარსში რაულინსონმა მას განუცხადა: შესაძლებელია ძალიან ადრე ჩვენი ჯარები წავიდნენო. მინისტრთა საბჭომ გადასწყვიტა მოელაპარაკოს ინგლისელებს და აუხსნას ის გარემოება, რაშიაც ჩაცვივდებიან, ინგლისის ჯარების გასვლის შემდეგ.

სომხთა მუშაობა.

როგორც კონსტანტ. გაზეთები იტყობინებიან ოსმალეთის მთავრობა შეიმუშავებს ახალ კანონ-პროექტს, რომლის ძალითაც სომხების ჩამორთმეული უძრავი ქონება ოსმალეთში უკანვე დაუბრუნდებათ.

სომხეთ-ინგლისის პალატა.

ლონდონში დაარსდა სომეხ-ინგლისელთა პალატა, რომელსაც მიზნადა აქვს ინგლის-სომხეთის შორის საქონლის გაცვლა გამოცვლა მოაწყოს.

სომეხ-მოხალისეთათვის ძეგლი.

საზოგადოება „რენესანს“-მა საფრანგეთის ჯარის მოხალისე სომხეთათვის პარიზის სომხურ ეკლესიაში ძეგლის დადგმა განიზრახა.

სომხები სპარსეთში და მესოპოტამიაში.

„აშხატავორის“ კორესპონდენტები სპარსეთიდან ატყობინებენ, რომ ბაკუბში იმყოფებიან 54,000 ქრისტიანი ლტოლვილი, ქამადანში და ყაზვინში 1000 კაცი და ამდენივე ქიერმანშაჰში. ბაკუბში ინგლისის მისია 15000 სომეხს ინახავს ამათგან 600 ობოლი ბავშვია.

ალენგოში 70000 სომეხია, მოსულში 10000 და დაირ-ელ-ზოლეში 5000. ყველა ესენი ძალიან დიდ გაჭირვებას განიცდიან.

ოდესის უკანასკნელი დღეები

ოდესის კრიზისი დაიწყო თებერვლის შუა რიცხვებიდან ე. ი. მას შემდგომ, რაც უკრაინა (როგორც დემოკრატიული რესპუბლიკა) ბოლშევიკებმა დაამხეს.

ოდესის შესახებ ხარკოვის „იზვესტია“ (№ 12) სწერდა: „ოდესა გადიქცა ინტერნაციონალურ თეთრ გვარდიელების ბანაკად, რომლის დაპყრობა აუცილებელია და გარდა ამისა ოდესის მნიშვნელობა ჩვენთვის დიდია, როგორც შავი ზღვის პირად მდებარე დიდი ქალაქისო“.

კრიზისი მარტის 18-დან შეტად საგრძნობი შეიქმნა, რადგან ბოლშევიკების აგენტებმა ებრაელებმა ფრანგთა ჯარის კაცები ზნეობრივად გახრწნეს და ქალაქში მოქეიფე ბრბოდ აქციეს. „მოხალისეთა ჯარის“ ოფიცრობაც კაფეშანტანებში ათენებდა და დერიბასოვის პროსპექტზე აღამებდა, პოზიციები მიატოვეს. თუ ერთი თვის წინად გრიშინ-ალმაზოვი კორესპონდენტებს არწმუნებდა მალე კიევს და ხარკოვს ავიღებო, თვრამეტ მარტს „ლონდონის“ სასტუმროში მსახურთ ემუდარებოდა ჩქარა ბარგი შემიკარითო კოლჩაკთან მივდივარო... გრიშინ ალმაზოვი გაიპარა. ძლევა მოსილებით მომავალი ბოლშევიკები კი ოდესის განაპირა უბანში შეიჭრნენ, ამ დროს ქალაქში მუშებმა და სხვა ყველა უკმაყოფილო ელემენტებმა აჯანყება მოაწყეს და საბჭოთა ჯარს აღტაცებით შეხვდნენ... მდიდრებმა გაქცევა იწყეს დენიკინისკენ... ფრანგის ჯარი გემებში ჩასხდა და რუმინეთისკენ გაემართა.

ქალაქში დარჩნენ ებრაელები ამათგან არავინ გაქცეულა. წავიდნენ უცხოელთა ყველა კონსულები მათ შორის სომხეთისაც, გემს ეძებდა აგრეთვე საქართველოს კონსული ბ-ნი უშვერიძე, მაგრამ ქართველთა ახალშენმა დარჩენა მოსთხოვა, ვინაიდან საბჭოთა ტერიტორიაზე ყველგან იმყოფება საქართველოს კონსული და შეწყნარებულიც არისო. საქართველოს კონსული დარჩა და ყველა უცხოელებმა მას ჩააბარეს საკუთარ ქვეშევრდომთა დაცვა.

ირ. დიდიძე.

—

საქართველოს კონსულის ჩამოსვლა.

ფოთი. აპრილის 28. ნოვოროსიიდან ჩამოვიდა საქართველოს კონსული. მოხალისეებმა წინადადება მიუციათ ნოვოროსიის ქართველებისათვის, რომ მათ სამ დღეში დასტოვონ ქალაქი. მოხალისეების ტრანსპორტი „ქსენია“ ოდესის ახლო დაღუპულა.

დეპეშები

(საქ. დეპ. სააგენტო).

27 აპრილი.

გერმანული პრესა

ხალხთა ლიგა.

ხალხთა ლიგის გერმანულ პროექტის შესახებ კოპენჰაგენის გაზ. „სოც.-დემოკრატენი“ სწერს: „ხალხთა ლიგის მოკავშირეთა პროექტთან შედარებით გერმანიის პროექტს მნიშვნელოვანი უპირატესობანი აქვს, თუ კი რასაკვირველია ხალხთა ლიგას მიზნათა აქვს საერთოთ ვილსონის პროგრამის განხორციელება და მომავალში ომის შესაძლებლობის თავიდან აცილება.

გერმანიის დელეგაცია.

საფრანგეთის მთავრობას გაეგზავნა აპრილის 27 ვერსალში მიმავალ გერმანიის საზავო დელეგაციის წევრების სია. გარდა 6 დელეგატისა: გრაფ რანცაუსი, დ-რი გისბერგისა, ეროვნულ პარლამენტის თავმჯდომარის ლეინერტისა პროფესორ ინკლინგისა და დ-რ მელხიორისა, სიაში შედიან აგრეთვე: საგარეო ნაწილის დირექტორი ფონ სტოკჰამერნი და სინონსი, როგორც გენერალური კომისარები, საგარეო ნაწილის სხვა წევრები და სხვა სამინისტროთა წარმომადგენლები, როგორც ოფიციალური კომისარები. ამათ გარდა შედიან აგრეთვე ექსპერტები ფინანსიურ და ეკონომიურ საკითხებში და დროებითი ზავის გერმანიის კომისიის წევრები. დელეგაციას თან მიყვებიან საჭირო ტეხნიკური და საკანცელარიო შტატები და აგრეთვე ცენტრალური დეპეშათა სააგენტოს წარმომადგენელნი და გერმანული პრესის 15 წარმომადგენელნი მათი მდივნებით.

გერმანიის გასაჭირი.

„ფრანკფურტერ ცეიტუნგი“ სწერს: „მოკავშირეთა მუქარას, რომ ისინი განაგრძობენ გერმანიის ტერიტორიის ოკუპაციას და შესწყვეტენ სურსათის მიწოდებას, თუ გერმანელებმა ზავი არ მიიღეს, ამ ოკუპაციას დიდი და სერიოზული მნიშვნელობა აქვს. მოწინააღმდეგის არმიებს შეუძლია დაიპყროს რეინის და ვესტფალის სამრეწველო ოლქები და გერმანიის მაღაროები. მიუხედავათ ამისა გერმანიას არ უნდა შეეშინდეს ასეთი მუქარისა საზავო ხელშეკრულების საკითხში: მხედველობაში უნდა მიღებულ იქნას ის, თუ ზავის შეკრას ჩვენი დამონება ხომ არ მოყვება, თორემ ეს უფრო ცუდი იქნებოდა და იქნება ზავის უარყოფა უფრო ადვილათ ასატანი უბედურება გამოდგეს. საფრანგეთის საქციელი დაპყრობილ ოლქებში ააშკარავებს მის დაპყრობით განზრახვებს. მიუხედავათ ხალხთა ლიგის შექმნისა, რჩება უძლიერესი პოლიტიკური კავშირები, რომლებიც გერმანიის წინააღმდეგაა მიმართული.

ასეთი მუქარა ვერ აიძულებს გერმანიას, რომ ვისმეს დანებდეს გასაცარცვავათ. იგი ვერსალში დაიცავს თავის არსებობის უფლებას და კაცობრიობის ინტერესები მოითხოვს, რომ შეიკრას სამართლიანი ზავი, რომელსაც მხოლოთ პარიზის მხრით მოელის საფრთხე.

გერმანიის კაბელები.

გერმანიის სამრეწველო საბჭო შუამდგომლობს მთავრობის წინაშე, რომ გერმანიის საოკეანო კაბელები, რომელიც კერძო საკუთრებას შეადგენს, ბლოკადის შეწყვეტის შემდეგ დაუყონებლივ იქნეს დაბრუნებული.

გერმანია და იტალია

გერმანიაში დიდი ინტერესით კითხულობენ იტალიურ გაზეთებს, რომლებიც პროტესტს აცხადებენ იმის გამო, რომ გერმანიას საარის ოლქსა და დანციგს ართმევენ. მაგრამ მაინც ეჭვი შეაქვთ იმაში, რომ იტალიამ უარი სთქვას ტიროლის სამხრეთით მდებარე გერმანიის ოლქებზე.

ბოლშევიკური ცნობები

ლიონი. აპრ. 26. რომიდან მოსული ოფიციალური ცნობები იუწყებიან, რომ მცხოვრებნი ორლანდოს მხარეზე არიან. ფიუმეს საკითხს ისე არჩევენ, როგორც ნამდვილ ეროვნულ საკითხს. რომში ამერიკის და ინგლისის საელჩოს შენობის წინ შეიკრიბა ხალხი და მოაწყეს დემონსტრაცია, რომლის დროსაც ლოიდ ჯორჯს და ვილსონს ცუდათ იხსენიებდნენ. ორლანდო ჰფიქრობს, განსახილველად საკითხი წარუდგინოს მეფეს, შემდეგ პარლამენტს დაუყენოს საკითხი ნდობის შესახებ.

სონინო და სალანდრა ხვალ პარიზიდან წავლენ. იაპონიის ელჩმა დღეს ორივე ინახულა. ამ შეხვედრას დიდ მნიშვნელობას აძლევენ, რადგან იაპონია ამ უკანასკნელ ხანებში აგრეთვე გამოსთქვამს თავის უკმაყოფილებას საზავო მოლაპარაკების გამო.

ნაუენი. აპრ. 27. გერმანიის ცენტ. მთავრობა, რომელმაც საქსონიის რესპუბლიკაში საალყო წესები გამოაცხადა, განმარტავს, რომ ამით საშუალება არ ესპობა ლეიპციგის ბაზარზე მიმსვლელებს და სხვა და სხვა ეკონომიურ კავშირების წევრებს უნებართოთ მოაწყონ კრებები.

ვორონეჟი, აპრ. 28. ზეიმით გაიხსნა ვორონეჟის სახალხო უნივერსიტეტის საზოგადოებრივი ფაკულტეტი.

ხამარა. აპრ. 28. „კრასნი სტრელოკის“ სიტყვით, ტიუმენში კოლჩაკელებმა ჩააქრეს 10,000 ჯარში გაწვეულ მუშის და გლეხის აჯანყება. აჯანყებულებმა მოასწრეს არსენალის გატეხა, ციხიდან პოლიტიკურ ტუსაღების განთავისუფლება და მრავალი ოფიცრის მოკვლა. ბუგურუსლანის პოლკის პირველ როტაში კოლჩაკელებმა 30 კაცი დახვრიტეს წითელ ჯარისადმი თანაგრძნობისათვის. ამავე როტაში ჯარისკაცთა თანაგრძნობისთვის დაიჭირეს რამოდენიმე ოფიცერი. თურქესტანის ჯარის შტაბი. სახალხო არმიელების წითელ ჯარში გადმოსვლა გრძელდება. კოლჩაკის მიერ გამოცხადდა მობილიზაცია მრავალ ადგილას არეულობას იწვევს. რომელსაც თეთრ გვარდიელები დიდის სიმკაცრით აქრობენ. მრავალი გამოქცეული სამხედრო ტყვე წითელ ჯარში ეწერება. შეკრებილი ჯარი ამბობს, რომ დროზე აძლევდენ მათ იარაღს ისინი ამდენხანს დაამარცხებდენ მათ ძალაუფლებას, მაგრამ გაწვეულ ჯარს იარაღს აძლევენ მხოლოთ ფრონტზე. ისინი ბრძოლაში მიყავთ მათრახის ცემით. ყაზახებს სურთ მოცილონ ოფიცრები და წითელ ჯარში ჩაეწერონ. სახალხო არმიაში გავრცელდა ოფიცერთა ხოცვა. დისციპლინას იცავენ მხოლოთ პარტიზანები რომელნიც ტყვიისმფრქვეველებით ხვრეტავენ მათ ვასაც წითელ ჯარში ჩაწერის სურვილი აქვს. წითელ ჯარში სულიერი განწყობილება აუწერელია. სოფლის მცხოვრებნი თეთრგვარდიელებს მტრულათ უყურებენ.

ლიონი აპრ. 27 შაბათს სონინო პარიზიდან რომში წავიდა, მტკიცდება, როს გერმნია სანამ ზავის პირობებს ხელს მოაწერს მოახდენს საყოველთაო ხმის მიცემას.

ბუდაპეშტი, აპრ. 27. რუმინიის ზოგიერთ ადგილებში რუმინელები განაგრძობენ შეტევას. საზოვადო მდგომარეობა შეიცვალა არსებითათ.

ნაუენი, აპრ. 27. მიუნხენში პოლიციის უფროსის ადგილი დაიჭირა მუშა დეტჩინმა, პროფესიით ყოფილმა ზეინკალმა მიუნხენში ყოველ დღე ჩდებიან აეროპლანები მთავრობის ბანაკებიდან, რომლიდანაც ყრიან გოფმანის მთავრობის ბანაკებიდან გაზეთებს და ფურცლებს.

ლიონი. აპრ. 27. რომში ამერიკის საელჩოს წინ დაყენებულია ჯარი, აღელვებულ ხალხისაგან შენობის დასაცავათ. რომიდან ამერიკის ელჩი იუწყება, დემონსტრაციისა და სატახტო ქალაქის მცხოვრებთა აღელვების შესახებ.

ნაუენი აპრ. 28. შაბათს ამსტერდამში გაიხსნა საერთაშორისო უფლების სოციალისტური კონფერენცია, ბრანტინგის თავმჯდომარეობით. კონფერენციის პროგრამა შემდეგი მუხლებისაგან შესდგება: 1) ტერიტორიალური საკითხები, 2) ინტერნაციონალის განახლება და მოსკოვის მანიფესტი. 3) მუშათა პრესის განვითარება, 4) ლიუცერნის-საერთაშორისო სოციალისტური კონგრესი, რომლის მოწვევას მარიანობისთვის [illegible] და მე-5) პროლეტარ[illegible] დან მოვიდა ბერდენსონი და ბოტა. საფრანგეთიდან რენოდელი და ლონგე. დამოუკიდებელთა დეპუტატმა ჰააზემ და გერმანულ ავსტრიის დეპუტატმა ზეილიგერმა მიიღო წასვლის ნებართვა.

ლიონი. აპრ. 27. ოთხთა საბჭოს უკანასკნელ თათბირზე იტალიამ წინადადება წამოაყენა, ფიუმე ხალხთა ლიგის განკარგულებაში გადასცენ. მართველობის მანდატი შეიძლება გადაეცეს იტალიას ვადის აღუნიშვნელათ. ამასგარდა იტალიას უნდა გადაეცეს ადრიატიკის ზღვაში ზოგიერთი კუნძულები და დალმაციის ნაპირები.

ნაუენი. აპრ. 28. როზა ლიუქსენბურგის და ლიბკნეხტის მკვლელობაში მონაწილეთა გასამართლება დანიშნულია 8 მაისს მონბიტში სისხლის სამართლის დიდ დარბაზში. დასწრება შეიძლება მხოლოდ განსაკუთრებულ ნებართვით. საქმე გაგრძელდება არა ნაკლებ სამი დღისა.

ბუდაპეშტი. აპრ. 27. უნგრეთში კაპიტალისტებისაგან მრეწველობის ჩამორთმევა და პროლეტარიატის ხელში გადაცემამ სრული წესრიგით ჩაიარა. საქარხნო კომიტეტებმა დაიწყეს წარმოების მართველობა. რომ შეუწყვეტელი მიფარება უზრუნველყოფილ იყოს წვრილ სამრეწველოებს შეავიწროებენ, რის საშუალებითაც მიაღწევენ სათბობი მასალის ეკონომიას. გაუქმებულია ყოველგვარი სამრეწველო უპირატესობა. გააუქმეს პატენტები, რომელიც მუშათა კლასის მოწინააღმდეგეა პირდაპირი. დირექტორები დაითხოვეს, დანარჩენები კანტროლის ქვეშ იმყოფებიან. ტეხნიკურ პერსონალს არამც საბოტაჟობა არ ეტყობა, როგორც ეს იყო რუსეთში არამედ თანაგრძნობაც კი პროლეტარიატის საქმეში.

ნაუენი, აპრ. 28. მომავალ პირველ მაისის დღესასწაულის გიმო, გერმანიის სოც.-დემ. პარტიის ბერლინის საოლქო კომიტეტმა მიმართა ბერლინის მუშებს შემდეგი მოწოდებით: „ახლოვდება ის დღე, რომელიც პროლეტარიატი 30 წლის განმავლობაში დღესასწაულობს ნამდვილ პროლეტარულ უქმეს. ამ დღეს ისმის ძლიერი ხმა მთელი ქვეყნის მუშებისა 8 საათის სამუშაო დღისთვის, შრომის დაცვისთვის ძმობისთვის და ერთობისთვის. წ. 1 მაისის განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იღებს, რევოლიუციამ გაგვანთავისუფლა მძიმე მონობისაგან. ახლოვდება მთელი ქვეყნის პროლეტარიატის, მთელი კაცობრიობის განთავისუფლება. მომავალი ხალხთა ლიგა გამსჭვალული უნდა იქმნეს უმაღლეს საკაცობრიო სულით. ხალხთა ერთმანეთის ჟლეტას უნდა ბოლო მოეღოს და იყოს საუკუნო მშვიდობა ქვეყნად. 1 მაისს თქვენ გაუწოდებთ ძმურ ხელს ყველა ქვეყნის ამხანაგებს, ღრმა რწმენით, რომ ეხლანდელი ინტერნაციონალი იქნება ურყევი და მისცემს კაცობრიობას თანასწორობას და ძმობას.

ბუდაპეშტი, აპრ. 28. საბჭოთა მთავრობამ დანიშნა ბემა... (დამახინჯებულია) მდ. ტისის იქითა მხარეზე ჯარის მთავარ სარდლათ ზურგზი კი მთავარ სარდლათ დაინიშნა ტიბორ სამუელი, რომლის მიზანია კონტრრევოლიუციასთან ბრძოლა და წესრიგის და დისციპლინის დაცვა ჯარში და მცხოვრებთა შორის. 22 აპრილს რუმინელებმა დაიწყეს მთელ ფრონტზე შეტევა რუმინიის სამხრეთის ფლანგმა რამოდენიმეთ წინ წაიწია.

პეტერბურგი. აპრ. 28 ეკატერინოსლავის ორთქლმავალის სახელოსნოებმა მარტის განმავლობაში გამოუშვა 19 ორთქლმავალი, სამხრეთ დნეპრის რ. გ. სახელოსნოებმა 1300 ვაგონი. ეს უახლოვდება მშვიდობიან დროის ნორმას, რაც მოწმობს შრომის ნაყოფიერების გაძლიერებას. რუსულ ორთქლმავლების წარმოების ქარხნებმა იანვრის და თებერვლის განმავლობაში დაამზადეს 18 ახალი ორთქმავალი. შრომის ნაყოფიერება გაიზარდა 100 პროც.

მოსკოვი. აპრ. 28. ვლადივოსტოკიდან მთელ ციმბირზე გამოვლილის სიტყვით და შორეულ აღმოსავლეთის გაზეთების ცნობით მდგომარეობა შორეულ აღმოსავლეთში ასეთია: უკანასკნელ ხანამდე ციმბირი ირკუტსკის აღმოსავლეთიდან კოლჩაკის მთავრობასთან ძალიან ცუდ დამოკიდებულებაში იყო. აღმოსავლეთი ციმბირი სავსეა პატარა დესპოტებით, რომელნიც გრძნობენ თავის თავს სრულ უფლებიან ბატონებათ. ავანტიურისტი პოლკოვნიკი სემენოვი უკანტროლოთ განაგებს აღმოსავლეთ ჩინეთს რკინის გზამდე მთელ მანძილძე. აღმოსავლეთ რუსეთის მთავრობის თავმჯდომარე მიდის ხარბინიდან ვლადივასტოკში და უკან წესრიგის დასამყარებლათ.

უცხოეთის ამბები

ჟურნალ-გაზეთებიდან

ქურთისტანის ავტონომია.

კონსტანტინოპოლის გაზეთებიდან სჩანს, რომ ინგლისელებს აზრადა აქვთ ქურთისტანის ავტონომია შექმნან. მისი ტერიტორია უნდა შესდგეს სანჯაყ ეკიარისაგან (ვანის ვილაეთის სამხრეთი ნაწილია). სანჯაყ სგერი ბითლისისგან და დიარბეგირის ვილაეთის სამხრეთ ნიწილისაგან.

გუსტავ ჰერვე და 1916 წლის ხელშეკრულება.

გაზ. „ვიქტორიაში“ გუსტავ ჰერვე 1916 წლის ხელშეკრულების გადამიჯვნაზე სწერს:

„ოსმალეთის დამარცხება იმდენად ცხადი იყო რომ ჯერ კიდევ 1916 წ. შეთანხმების სახელმწიფოებმა დავლა წინადვე დაიყვეს. რუსეთს კონსტანტინეპოლთან ერთად უნდა მიეღო ზემო სომხეთი, საფრანგეთს ის სანაპირო ზონა, რომელიც ალექსანდრეტიდან იწყება და მოსულამდე მიდის. გარდა ამისა, მასე ენიჭებოდა სირიის პროტექტორატის უფლება. პალესტინა და მესოპოტამიის დანარჩენი ნაწილები ინგლისს უნდა ჩაჰბარებოდა. რუსეთის დანგრევამ და ამერიკის ჩარევამ ეს ხელშეკრულება გააუქმეს.

ეროვნული თანასწორობის უპრალო პატივისცემა არ გვაძლევს უფლებას, რომ გაერთიანებული სომხეთი, რომელსაც, საფრანგეთმა ის ნაწილი, რომელიც მას უნდა დაეჭირა, სომხეთს უნდა დაუთმოს... ხელშეკრულება აუცილებლივ უნდა გადათვალიერდეს.

ლენინის სასურსათო პოლიტიკა.

ლენინის სიტყვაში, რომელიც მან თავისუფალ ვაჭრობის ნაწილობრივ განხორციელებაზე წარმოსთქვა, სხვათა შორის ასეთი ადგილიცაა:

„თუ რომ ყოველი გლეხი-კაცი შეიგნებს და თავის მოთხოვნილებას საშუალოზე ნაკლებ ნორმამდე დაიყვანს, დანარჩენს კი სახელმწიფოს მისცემს; თუ ჩვენ შევსძლებდით ამ მოგროვილ დოვლათის მცხოვრებთა შორის ერთნაირად განაწილებას, მაშინ ჩვენ შიმშილს ავსცდებოდით. მაგრამ ამის შესრულება ჩვენ არ ძალგვიძს. შიმშილით გაბეზრებული ხალხი მოუთმენლობას იჩენს. რასაკვირველია, ჩვენა გვაქვს ჩვენი სასურსათო პოლიტიკა, მაგრამ ყველაზე საჭირო ის არის, რომ ხალხმა ჩვენი გამოცემული დეკრეტები სრულიად აასრულოს. მაგრამ საქმე ის არის, რომ არც ერთი ბრძანება, რომელსაც მიზნად აქვს სურსათის ერთნაირად განაწილება არ სრულდება, რადგან გლეხები ქაღალდის ფულზე პურს არა ჰყიდიან“.

კავკავიდან თბილისამდე

მოხევეებთან.

მოხევეები აღფრთოვანებული არიან სამშობლოს თავისუფლებით. განცვიფრებული ვისმენთ მათ დარბაისლურ ლაპარაკს „ღმერთმა ნუ ინებოს ყაზახების მეზობლობა ჩვენთან, მთავრობამ ნება გვიბოძოს, რომ ერთი გაწევით კავკავი შემოვიერთოთ. ქისტები ახლა არ გვმტრობენ, მათა სთქვეს: ჩვენ ქართველების გვერდით ვივლით და ახლა ქართველების ნიშანს ველოდებითო“.

მოხევეების ჩივილი.

მოხევეებმა შემოგვჩივლეს: „აქეთ ქართველს დღემდე ვერავინ სჯობია, მაგრამ ერთი კი ცუდი მოსდით. კავკავიდან ქართველებს არაფერს აძლევენ, ვინც (ქართველი) რაიმეს საყიდლად წავიდა ფული წართვეს.

ქუდი ქამრით დაატოვებიეს და თანაც სცემესო. ლიახოვს უბრძანებია, საქართველოსკენ ერთი მარცვალი არ გაუშვათო.

ჩვენგან კი ყაზახებში ყოველ დღე მიდის: ღვინო, ჩაი, თამბაქო, შაქარი, ქიშმიში, ფართლეული და ხილიც. თბილისიდან თუ სხვა ადგილიდან წამოღებულ საქონელს ყაზბეგში აჩერებენ, შემდეგ ნებართვას აძლევენ და ჩვენს მტრებს უგზავნიანო“. ლიახოვი სიმინდს აძლევს ოსებს, რომელნიც ამას წინად მას მიუდგნენ და განუცხადეს: „ჩვენ თქვენი ვართო“. გვიკვირს, რად იქცევიან ასე ჩვენები!“

გზაზე.

დარიალიდან მიდიხართ იშვიათ შთაბეჭდილებით, მაგრამ სამწუხაროდ გაივლით თუ არა 40-60 ვერსს შედიხართ სასოწარკვეთილებაში. აქ ძალმომრეობის სული ტრიალებს. გზებზე ადმინისტრაცია წესრიგის დამცველი არსად არის.

ყაზბეგის საბაჟოში ყველა მთვრალია და ამბობენ ეს მოვლენა ქრონიკულიაო. კობში ყოველ დუქანზე დამახინჯებულ რუსულით აწერია „ტარგოვლია ასეტინკიმ სირომ“. ოსები რუსულობენ, აგერ მოდის მთვრალი კომენდანტი აქაური დიქტატორი.

ჩვენ გზას განვაგრძობთ, სადგურებზე არც მილიცია და არც ჯარისკაცები არსად სჩანს...

ბულდან ბარათოვი.

ჩვენს სასოწარკვეთილებას დუშეთში შხამი დაესხა. როცა დუშეთში შემოდიხართ იქ განაპირა ადგილას არის დუქანი ბაკებით ფურგუნების გასაჩერებლად. დუქანი ეკუთვნის ბულდან ბარათოვს. დუქანში ქეიფია, ოსი მილიციელები რუსულ სიმღერას დასძახიან. ჩვენს გვერდით შეზარხოშებული მილიციელი რევოლვერს ათამაშებს, მასთან სდგას ერთი ქერა კაცი და ამბობს: „კარგად წავიდა ჩემი საქმე. ახლა მილიონერი ვარ, მთავრობაც ხელში მყავს ჩაჭერილი, უჩემოდ დუშეთში არაფერი კეთდება:“ ჩვენ ვიუკადრისეთ ასეთი თავხედური ლაპარაკი და შევეკითხეთ:

—„ვინ ბრძანდებით?“—როგორ რა გნებავთ?

იყო პასუხი—ისა, რომ მეტად უფლება მოსილი კაცი ყოფილხართ და გვინდა ვიცოდეთ თუ რა თანამდებობის პირი ხართ. მიუგეთ. მან შემოგვაგინა და განრისხებულმა გვითხრა:

—„მე ვარ ბულდან ბარათოვი, რომელსაც დიდი ძალა მაქვს, თუ თქვენ ჭკუით არ იქნებით ამ საათში ცხვრებსავით წაგასხამთ საკმარისია ჩემი ერთი სიტყვა, რომ თქვენ დაგხვრიტონ... კომისარი ჩემი მორჩილია, ჩემს დუქანში საუკეთესო ღვინოს სვამს; აი, ჩემს დუქანში შეიხედეთ მთელ დუშეთში არაყი არსად იყიდება, ხოლო მე კი ხომ ხედავთ რა კოხტად მილაგია, ამის შესახებ იცის აქციზის მოხელემაც კომისარმაც და ყველამ მათ შეხედვავად ვედროებით მომაქვს არაყი იარაღის ტარების ნება არავის აქვს, მე კი კომისარმა თავის ხელით მომართვა ორნაირი სისტემის რევოლვერი“.

ერთმა მგზავრთაგანმა უთხრა ჩვენი დროის დიქტატორს: შენ კომისარი გყოლია ხელში, მე კი სრესელთან (ჯარის უფროსია) გიჩივლებო.

ბარათოვი ამბობს: „მე სრესელიც და წერეთელიც მეგობრად და მოსყიდულიც მყვანან და თუ შენ ბევრს კიდევ ილაპარაკებ ამ საათში გაგაქრობო მგზავრებში დიქტატორ ბარათოვს ნათესავი აღმოუჩნდა, რომლის ხათრითაც ჩვენ გვაპატივა „დანაშაული“... გაგვახსენდა რუსეთის ბოლშევიკური ბრბოები მხოლოდ ბრბოები, თორემ ნამდვილ ბოლშევიკებში დღეს ასე სააშკაროთ გამოსულ არამზადას ვერ შეხვდებით და გულ-ნატკენები ვსცდილობთ ჩქარა მოვსცილდეთ დიქტატორის არე-მარეს და ყველაფერი თბილისს შევჩივლოთ.

ირ—დი.

კორესპონდენცია

ხატვის მასწავლებელი

ხატვის დაყენება საშუალო სკოლებში და აგრეთვე მშობელთა აზრი,—კერძოთ მოსწავლეთა მშობლებისა,—ამ საგანზე ისეთ თემას წარმოადგენს, რომელზედაც ძნელია პასუხის მიგება ამ წერილით, ამაზედ მთელი წიგნი უნდა დაიწეროს და თვის დროზე ბევრიც დაიწერა ამ საკითხებზე, მაგრამ, სამწუხაროდ, მთელმა შრომამ ფუჭად ჩაიარა რამდენიმე წლის წინ პეტროგრადში შესდგა ხატვის მასწავლებელთა კრება, რომლის მიზანი იყო ბევრი რამ გაეშუქებინა, მაგრამ ძველ წეს-წყობილების დროს თვითეული ცოცხალი სიტყვის წარმოთქმა საშიშო არ იყო, ვინაიდგან ძნელი არ იყო „მთავრობის რისხვის“ დამსახურება.

გარდა ამისა პეტროგრადში მოვიდენ პროვიციებიდან მცირე რიცხოვანი და ვინც მოვიდა, ისიც ჩქარობდა შინ გაბრუნებას, ამის და მიუხედავად გრძნობდენ რომ კრება კრებადვე დარჩება, კრების ანგარიშები დაიბეჭდება გამოითქმის სურვილები და იმედები და ამით ყველაფერი გათავდებაო, ხოლო კრებაზე გამოთქმულის განსხორციელებლად დიდი ხანი გავიდოდა. ასეც მოხდა.

სხვა საკითხთა შორის, რასაკვირველია შეუხებელი არ დარჩენილა საკითხი ხატვის მასწავლებლის დაჯილდოვებაზე; ვინ არ იცის, რომ ხატვის მასწავლებლის შრომა ჯეროვნად შეფასებული არაა და აქედამ გასაგებია, რომ მიუხედავად სიყვარულისა და მოწოდებას თვისი საქმისადმი, მუშაკი, როცა გაჭირვებას განიცდის, სასოწარკვეთილებას ეძლევა და უბრალო ჯამაგირიანი მოხელე ხდება, ე. ი. მიუგებოს მითვე.—ასე იყო წინეთ—ახალს ამ ჟამად რას ვხედავთ? პასუხი ერთია—არც ერთი ნაბიჯი წინ, იგივე არქაული რუინები. ცნობილია, რომ თვითეული ერის კულტურის საფეხური დამოკიდებულია საზოგადოთ განათლებისა და აღზრდის წესიერად დაყენებისა გამო მასაში და უეჭველია, რომ სულიერი საზრდო ერისთვის ძრიელ საჭიროა, მას იგი სურს, მაგრამ სამწუხარო პირობებისა გამო იძულებულია დარჩეს თვის ადგილას მუდმოსავით, რომელსაც არ აქვს თვალი და ვერ ხედავს სინათლეს. რევოლიუციამ ბევრს აუხილა თვალი, გაიღვიძეს ყოველგვარ სპეციალისტობის მასწავლებლებმაცა, შეკრეს კავშირები, რომ უფრო ავტორიტეტულად წარსთქვან სიტყვები ერის განათლებაზე; მართალია, ამ მხრივ ჯერ ძრიელ ცოტაა გაკეთებული, რადგან ამის მიზეზები ბევრია, იმიტომაც, რომ ბევრი მასწავლებლები დარჩენილნი არიან ჯერ კიდევ „თვითმპყრობელობათ“. ახალი მაინც რა გააკეთეს ხატვის მასწავლებლებმა? რატომ არაფერი ისმის ან რომელიმე კავშირზე, არ რომელიმე სექციაზე, რომელიც მასწავლებელთა საზოგადო ფეხის ხმას აყვებიან? განა ხატვის მასწავლებლებმა არ იციან, რომ საქართველოში არაა არც ერთი ჩინებული მხატვარი, ჩინებული მოქანდაკე? განა მათ არ იციან, რომ რამოდენიმე საშუალო სასწავლებლებში არიან ხატვის მასწავლებლები (არას ვიტყვი უმაღლეს პირველ-დაწყებით სკოლებზე), სადაც კია, ან თვით განვითარებულნი არიან, ან სამხატვრო სასწავლებლის მეორე ან მესამე კლასიდან გამოსულები და ამავე დროს მათ თავი მოაქვთ მხატვრებად, რომელი წოდებითაც თანამშრომლობის სახით შედიან ზოგიერთს სამხატვრო გამოცემაში — სრულიადაც არ იხევენ უკან როცა ითვისებენ მხატვრობის წოდებას. მიუხედავად ამისა, მოსწავლეთა შორის აქა ბევრია განსაკუთრებული ნიჭის მქონენი, რომელთაც მომავალში შეუძლიათ გახდენ მხატვრებად, სიამაყეთ თვისი სამშობლოისა, უკეთუ გაუწევდენ მათ შესაფერისს დახმარებას და წახალისებას. საამდროვოთ კი ისეთ ნაირადაა დაყენებული გიმნაზიებში ხატვის სწავლების საქმე, რომ კრიტიკის გარეშე ბავშვი მიაღწევს თუ არა მესამე კლასამდე და შეიგნებს თუ არა უბრალო წერა-კითხვას ხატვაში, იგი ჩქარა იძულებული ხდება ისიც დაივიწყოს მისთვის, რომ მას შეძლება არა აქვს განაგრძოს მხატვრობის გაკვეთილები. აქ რომ კარგი სამხატვრო სასწავლებელი ყოფილიყო საზოგადო განმანათლებელი საგნებით, მაშინ ბავშვი, რომელსაც აქვს მოწოდება მხატვრობისადმი, აქ შევიდოდა, მაგრამ ასეთი სასწავლებელი ჯერ არაა და არც ისმის, რომ ვისმეს კრიტი დაეძრას იმის გახსნაზე. უფრო კარგ მდგომარეობაში არიან ამ მხრივ რეალური სასწავლებლის მოწაფენი, სადაც გამოცდილი ხატვის მასწავლებლის ხელმძღვანელობით 7 წლის განმავლობაში ყმაწვილს შეუძლია მიიღოს კარგი მომზადება. და თუ ნიჭი შესწევს, შეუძლია სამხატვრო აკადემიაში შესვლა. მომავალ წელში, რამდენადაც ვიცი, ზოგიერთნი ხატვის მასწავლებელნი სკოლის გაეროვნებისა გამო, იძულებული ხდებიან სამსახურს თავი გაანებონ, მაშინ საკითხი უფრო მწვავე ხასიათს მიიღებს ახალთაობისა სამხატვრო განათლების მხრივ, ამისათვის საჭიროა ორგანიზაცია, საჭიროა ანკეტა ყველა იმ პირთა შორის, რომელნიც ახლო დგანან მხატვრობის საქმესთან, რომ საერთო ძალებით თავი მოუყარონ ყოველივ ხარკეზებს ამ სფეროში, უნდა გათვალისწინდეს პლანი, მომზადდეს ნიადაგი, რომ დამფუძნებელ კრებას ხელთ ჰქონდეს საჭირო მასალა ამ სპეციალობაში როცა გადაიჭრება საკითხები ერის განათლების რეფორმაში. საჭიროა აგრეთვე მუშაობა და განვითარება თვით მასწავლებლებისა, საჭიროა გაიმართოს ხშირად გამოფენანი არამც თუ მარტო თბილისში არამედ სასურველია რომ გამოფენაში მონაწილეობას ღებულობდენ პროვინციის მასწავლებლებიცა; რამდენიც მეტი იქნება ნამუშევარი, იმდენად მდიდარი იქნება ნაირ-ნაირობა და უფრო მეტად სანუკვარი და სოლიდარული იქნება გამოფენა. მოძრავი გამოფენა ამ ჟამად ცოტა ოდნად გაძნელდება, მაგრამ იგი ყოველშემთხვევაში უფრო სასარგებლოა, რადგან გააცნობს ხელოვნებას საზოგადოებას გაუღვივებს მას ერთგვარ ინტერესს ხელოვნებისადმი, გააღვიძებს ესტეტიურ გრძნობებს, ასწავლის ყოველივე მშვენიერის და მოელის შეგნებას, რაიცა ზნეობას გააფაქიზებს, გააკეთილშობილებს სულს და მხოლოდ მაშინ ყოველივე კულტურული შეზავდება ერთს ჰარმონიად ჩვენის ბუნების სიდიადესთან.

მ. დ.

—

თელავის ცხოვრება

არა მგონია, საქართველოში სადმე იყოს სიძვირით განთქმული ქალაქი, როგორც არის თელავი. უცხო ვინმე თუ მოვა თელავში, იმის განცვიფრებას საზღვარი არა აქვს და რაც შეუძლიან ცდილობს მალე გაშორდეს ამ სიძვირის ქვეყანას.

„მერე პატრონი არა ჰყავს ამ ქალაქს?!“ იკითხავთ—არიან როგორ არა, წინად ძველი რეჟიმის დროს თუ ამ ქალაქს ათი თორმეტი ხმოსანი ჰყავნდა, დღეს ორმოცნიც იქნებიან. მაგრამ ხმოსნები მათთვის ვერავითარ ძალას ვერ წარმოადგინენ, ვაჭრებმა ბევრჯელ აიცდინეს ხმოსნების იერიში: ერთად ერთი საშუალებაა ნიხრი და კიდევ აიცდენენ საქონლის გადამალვით, ამას წინედ ხმა გავრცელდა ბაზარში რომ ქალაქის თვითმართველობას ნიხრი დაუდვია ღორზე, გირვანქა 8 მან. უნდა გააყიდინონო, ეს გაიგეს თუ არა მათ, გადამალეს დიდძალი ღორი და მხოლოდ თითო ნაჭერი-ღა ჩამოჰკიდეს. ისიც დაბალი ღირსებისა და თან თითონვე დაიწყეს ბუზღუნი, „ვა კაცო, ამისთანა უსამართლობა იქნება, ჩვენ გირვანქაში თუმანი მივეცით ღორში და 8 მან. როგორ უნდა გავყიდოთო“ ამას ამბობდნენ და ავიწყდებოდად, რომ დამარხვების ერთი თვის წინვე გააქრეს ხსენება ღორის ხორცისა, მთელ ქალაქში რომ გაგევლოთ, დილიდან საღამომდე ერთ გირვანქას ვერ იშოვიდით, რადგანაც სალორეთ ყიდულობდნენ და დიდ ფასებს აძლევდნენ იმ იმედით, რომ აღდგომას გირვანქას 16—17 მან. გაჰყიდიდნენ, და აკი ყიდიან კიდეც ამ დიდმარხვაში მოუხარშავს 17 მან. მოხარშულს 20 მან.

ეხლა ავიღოთ სხვა და სხვა სანოვაგის ფასები და შევადაროთ თბილისის ფასებზე, ყველას ჩამოთვლა რაღა თქმა უნდა ძალიან გაგრძელდება, მხოლოდ მოვიყვან რამდენიმე საგანს: (თბილისში) ლობიო გირ. 2 მან. აქ 3 მ. ღირს წუმწუმა 1 მან. აქ 2 მან. კარგი ვაშლი 1 მ. 50 კ. აქ 4—5 მანეთია უბრალო, და სხვა და სხვა.

სოფლელი ვაჭრები რომელთაც სანოვაგე და ფქვილები შემოაქვთ, უფრო აძვირებენ ყველაფერს. ქალაქზე 2—2 ვერსით დაშორებულ სოფლიდან ამოტანილი რაიმე სანოვაგე, 1—2 ფუთი სიმძიმისა მომხდარა ხუთჯერ წყევლის ვაჭარ დედაკაცს უკან და ისევ მოუტანოს ვიდრე გაჰყიდიდეს იმ ფასათ როგორც აფასებს, მწვანილი რომ გინდოდეთ, ხშირად, არ იფიქროთ რომ ახალს ყიდულობთ, არა ის მის მომტანს მეხუთედ მოაქვს რადგან კონა მანეთად ვერ გაუყიდნია, ნაკლებ კიდევ არ აძლევს და ამისთვის ამოგზავრებს და წყლით აბრუნებს რომ არ დაჭკნეს, ბოლოს რომ მობეზრდებათ აიღებენ და მეწვრიმალეს ან ბაყალს ასყიდებენ სულ ნასამედ ფასად. სოფლის მოვაჭრე ქალაქის მოვაჭრეს ეჯიბრება ქალაქის სოფლისას და შუაში კი ნაკლები ჯამაგირის შემყურე მოხელე ჰხვდება მათი დამშევა აუწერელია. სიკვდილის მაგალითიც ხშირია. ამ დღეებში სიმშილისაგან გარდაიცვალა ვინმე ზუკაკიშვილი დედაბერი, რომელსაც მთელ ღამეს ოთხი პატარა შვილები მკვდარს ეწვნენ და მეორე დილით როცა მეზობლები შევიდნენ ბავშვების ტირილზე, მაშინაც ველარ აშორებდნენ პურისთვის ატირებულ ბავშვებს, მერე სად მოხდა ეს? სწორედ იქ სადაც თითქმის მთელი უბანი პურის ჩარჩებათ არი გადაქცეული და გაიგებენ თუ არა რომ თბილისში პური დაძვირდა მაშინვე იქ მიარბენინებენ.

ნუ თუ ბოლო არ უნდა მოეღოს ამ საშინელებას, ნუ თუ ასე უნდა იტანჯოს ამ საშინელ სიძვირეში ყველა ხარბ ვაჭრების და ჩარჩების წყალობით?

ალაზნის პირელი.

სამუხრანო

როგორც გვწერდით მუხრანიდამ ორ ვერსზედ ქსნის სადგურისკენ მომავალი ორი საქონლით მოვაჭრე დახოცეს. მუხრანის სოფ. კომისარი გრიგოლა ვასილ ღვდლისშვილის წყალობით მალე შეიპყრეს სამი მკვლელობის ჩამდენი ავაზაკი, სოფელ მუხრანშივე მაცხოვრებელნი; ოყრაყაშვილი გოგალაშვილი და იორამაშვილი. შეყრილ ხალხის წინაშე ოყრაყაშვილი გამოსტყდა და განაცხადა, რომ მკვლელობა ჩაიდინა მან გოგოლაშვილთან წინასწარ განზრახვით; მხოლოდ იორამაშვილი მათ მიერ იძულებით იქმნა წაყვანილი, რისა გამო მან ხვედრი ფული დახია და იქვე გადაყარა. ხალხმა ოყრაყაშვილს, როგორც ძველათაც ავაზაკობაში შემჩნეულს სიკვდილით დასჯა გადაუწყვიტა, რომელიც მაშინვე იქმნა სისრულეში მოყვანილი. ოყრაყაშვილმა სიკვდილის წინათ მრავალი თვის მიერ ჩადენილი ბოროტობა დაასახელა და სხვათა შორის შარშან ლამუანში ჩარჩის მოკვლაც. მეორე ყრილობაზედ უნდა გაესამართლებინათ ორი დარჩენილნი, მაგრამ ღამით გოგოლაშვილი სატუსაღოდან გაიპარა. ხალხმა გაქცეულის ბადლათ მისი ღამის მორიგი დარაჯი შეკრა და იორამაშვილთან ერთად წარუდგინა მცხეთის რაიონის კომისსარს.

აქეთ ჭირნახულს ძალიან კაი პირი უჩანს. ზამთრის უსაჭმლობა საქონელს გამოაჩნდა. და ბოლო დროს ბლომადაც იხოცება.

აქაური

—

თელავის სომხური გიმნაზია

თელავში არსებობს თელავის სომხური გიმნაზია. თუმცა თელავის გიმნაზიას სომხური გიმნაზია ჰქვიან, მაგრამ იგი არსებითად რუსულია: ყველა საგნებს რუსულად სწავლობენ, შეგირდებიც ერთმანეთში რუსულად ლაპარაკობენ, ერთი სიტყვით სიტყვით ეს ისევ იმისთანა გიმნაზიაა, რომელიც წინად არსებობდა ძველი რეჟიმის დროს. თქვენ წარმოიდგინეთ ბევრმა მასწავლებელმა და თვით დირექტორმაც კი სომხურისა ინჩიც არ იცის. მოსწავლეებზე რაღა ვილაპარაკოთ. მოსწავლეებისთვის სამშობლო ენა ქართულია. ისინი მხოლოდ სკოლის შენობაში ლაპარაკობენ რუსულად, გამოსცილდებიან სკოლას თუ არა ბუნებრივად ქართულ ენაზე გადადიან. მაგრამ თელავში სომხური გიმნაზია მაინც არსებობს. იქნება ეს გიმნაზია იმისთვის არსებობს, რომ სომხის ბავშვებს სჩაგრავენ და არ იღებენ მთავრობის გიმნაზიაში? სრულებითაც არა. როგორც სავაჟო ისე ქალთა გიმნაზიაში სომხების ბავშვებს დიდის სიამოვნებით მიიღებენ, და თვით ბავშვებიც დიდის სიამოვნებით ისწავლიან იქ. მაგრამ თელავში სომხური გიმნაზია მაინც არსებობს. ვისთვის ან რისთვის? რად სჩაგრავენ ბავშვებს, რად უხუთავენ სულს იმ პაწაწკინტელა კლასებში, სადა თავგი კუდსაც კი ვერ მოიქნევს?

გ. ბ—ძე.

მატარებლების მიმოსვლა

11 თებერვლიდან.

მატარებლები თბილისიდან ფოთში:

მ. № 1 საჩქარო საღ. 7 საათ. 30 წ.
ხაშურიდან — ღამ. 10 ს. 52 წ.
შორაპნიდან — ღამ. 1 ს. 34 წ.
სამტრედიიდან—ღამ. 3 ს. 50 წ.
ფოთში — დილის 5 ს. 50 წ.
პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 20 მ.

მ. № 3 საფოსტო დილის 10 ს. 30 წ.
ხაშურიდან —დილის 3 ს. 08 წ.
შორაპნიდან—საღამოს 6 ს.
სამტრედიიდან—საღ. 8 ს. 34 წ.
ფოთში — ღამის 10 ს. 43 წ.
პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 10 მ.

მ. № 9 **სამგზავრო ქუთაისამდე.**
საღამოს 10 საათ. 30 წ.
ქუთაისში მივა დილ. 7 ს. 21 წ.
პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 5 მ.

მ. № 19 **სამგზავრო ბორჯომამდე.**
დღის 3 საათზე 30 წ.
გორიდან —საღამოს 6 ს. 30 წ.
ბორჯომში მივა საღ. 9 ს. 27 წ.
პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 5 მ.

მ. № 4 **საფოსტო ბაქომდე.**
ღამის 1 საათზე 10 წ.

მ. № 8 **სამგზავრო განჯამდე:**
დღის 3 საათზე 35 წ.

მ. № 6 საჩქარო საღ.—9 ს. ბაქომდე.
პლაცკარტის ფასი ბაქომდე 1 კლ. 60 მ., 2 კლ. 40 მ., 3 კლ. 20 მ.

ყარსისკენ — ერევანში

მ. № 4 საფოსტო —დილის 1 ს. 40 წ.

თბილისში მომავალი მატარებლები.

ფოთიდან — თბილისში.

მ. № 2 საჩქარო—დილ. 9 ს. 41 წ.
ფოთიდან გამოვა საღ. 11 ს.

მ. № 4 საფოსტო საღ. 8 ს. ფოთიდან
გამოვა დილის 7 საათ. 40 წ.

მ. 12 **ქუთაისიდან:**
დილის 8 ს. 15 წ. ქუთაისიდან
გამოვა საღ. 10 საათ. 33 წ.

მ. № 20 **ბორჯომიდან**
დილის 7 ს. 20 წ. ბორჯომიდან გამოვა ღამ. 12 ს. 46 წ.

ბ ა ქ ო დ ა ნ

მ. № 3 საფოსტო დღის 4 ს. 30 წ.
მ. № 5 საჩქარო დილის 7 ს.
მ. № 7 სამგ. განჯიდან დილ. 8 ს. 30 წ.
მ. № 5 პლაცკარტიანია; პლაცკარტის ფასი 1 კლ. 60 მ., 2 კლ. 40 მან., 3 კლ. 20 მ.

ნახიჩევანიდან და ყარსიდან

მ. № 3 საფოსტო—დილ. 11 ს. 30 წ.
ამათ გარდა კვირა უქმე დღეებში.

თბილისსა და მცხეთის შუა

იქნება შემდეგი მატარებ. მიმოსვლა.

მ. № 61 **თბილისიდან**
დილის 7 ს. 37 წ.

მ. № 63 დღის 3 ს.

მცხეთიდან მოდის

მ. № 62 დილის 11 ს. 10 წ.
მ. № 64 საღამოს 7 ს. 20 წ.

კახეთის რკინის გზის მატარებლების მიმოსვლა. პირველ მაისიდან 1919 წლისა.

საათები ნაჩვენებია თბილისის დროთი.

თბილისიდან-მელაანამდე.

სააგარაკო მატარ. № 16. თბილისიდან გადის დილის 7 საათზე მელაანში მიდის 12 სათზე და 50 წუთზე.

სააგარაკო მატარ. № 15 მელაანში უერთდება საფოსტო მატარ. № 3 და გამოდის იქიდან ნაშუადღევის 1 საათზე და 40 წუთზე.

თბილისიდან-თელავამდე.

საფოსტო მატარ. № 4. თბილისიდან გადის დილის 10 საათზე თელავში მიდის 7 საათზე და 35 წ.

თელავიდან-თბილისამდე.

საფოსტო მატარ. № 3. თელავიდან გამოდის დილის 9 საათზე და 30 წუთზედ მელაანში უერთდება სააგარაკო მატარებელს № 15 და მოდის თბილისში საღამოს 7 საათზე და 15 წუთზე.

გურჯაანიდან-წნორის-წყლამდე.

მატარებ. № 6. გურჯაანიდან გადის საღამოს 6 საათზე წნორის-წყალში მიდის საღამოს 7 საათზე.

წნორის-წყლიდან-გურჯაანამდე.

მატარებელი № 5. წნორის-წყლიდან გამოდის დილის 9 საათზე და 50 წუთზე გურჯაანში მიდის დილის 11 საათზე.

(2—54—1)

ექიმი

ა. მ. პაპაშვილი

იღებს შინაგან და ბავშთა სნეულებიან ავადმყოფებს, ყოველ დღე, გარდა შაბათისა, საღამოს 5—7 საათამდე. გუნიბის ქუჩა № 43 (ყაზბეგის და გუნიბის ქუჩ. კუთხე, სახლი კახიძისა).

(25—2324—2)

მედიცინის დოქტორი ბერლინის უნივერსიტეტისა

გ. გ. მეგრაბიანცი

შინაგანი ავადმყოფობა, ჭლექისა და გულისა. იღებს ახალ რენტგენის—ელექტრო-წამლობის კაბინეტში, გასინჯვა და წამლობა X-ს სხივებით დიდი სალენოიდი და არსევალის ტოკით ფილტვების, გულის და სხვა შინაგანი ავადმყოფობისათვის. ღარიბებს უფასოთ. ყოველ დღე დილის 9—1 საათამდე და საღამოს 5—8 საათამდე ბებუთოვის ქ. № 23, ტელეფონი 24—1

7—92.

სამკურნალო კაბინეტი ექიმის

[illegible] დავითის ძის [illegible]

[illegible] ებს კანისა, ვენერიულის და სიფილისით ავადმყოფებს (914-ს და 606-ს შეშხაპუნება). ავადმყოფთა მიღება დილის 10 საათ. 11 საათ. და საღამოს საათ. 6 საათ. მიხეილის პროსპექტი № 116, სასტუმრო „ნოე“-ს პირდაპირ, ტელეფონი 14—28.

მედიცინის ექიმი

ე. ა. მ ო ნ ს ე

ნერვიული, შინაგანი და საბავშო სნეულებანი. მკურნალობა ელექტრონით, სიმსუქნის მკურნალობა ბერგონიეს აპარატით, სალსრების მკურნალობა ლინდემანის აპარატით; ფსიხოტერაპია, ჰიპნოზი. მიღება 10 ნახ. ს. დღ. საღამოს 6—7 ს. ყოველდღე, კვირის და ხუთშაბათის საღამოს გარდა. მიხეილის პროსპ. № 111. ტელეფონი 13—42.

50—2119—45

სტამბა [illegible], გამბეთის შესახვევი № 4.